

A LÉT létfontosságú

A főgondunk az, hogy a kormány és a kormány tanácsadó szervei minden egyes alkalommal kihangsúlyozzák az együttműködés fontosságát és meghallgatják az érdekvédelmet képviselő szerveket, azok tényekkel alátámasztott dokumentumait, javaslatát, ezekből azonban semmit nem valósítanak meg, és úgy látszik nincs is szándékukban – mondotta bevezetőjében Szabó Miklós, a Lakásbérlők Egyesületének elnöke a Lakossági Érdekvédelmi Tömörülés (LÉT) sajtótájékoztatóján. A tömörülést létrehozó szervezetek 60 ezer nyilvántartott tagot számlálnak, ha a Szakszervezetek Budapesti Tanácsa megállapíthatatlan tagságát figyelmen kívül hagyják, így az elnök további gondolatai bizvást közel százezres tömeg nevében is szólhatnak: „– A tömörülés fellépésének indoka, hogy az ország a félelem országává vált, az embereknek nincs hitük és bizalmuk sem a jelenben, sem a jövőben. Hozzánk és a társszervezetekhez, mint a Nyugdíjas Klubok Országos Szövetsége, vagy a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége, egyre több olyan jelzés érkezik, hogyha a különböző áremelések, különösen a lakbérémelések bekövetkeznek, akkor inkább a halált választják. Elképzelhető lenne, ha ez az ország tovább növelné öngyilkosainak számát, és nem is tartjuk indokoltnak, hogy idáig jussunk.” Ha arra gondolunk, hogy a lakbérémeleti-tervezet és a lakáseladások szigorított feltételek között a lakosság terhére megvalósulnak, akkor a LÉT eredményes munkája létfontosságú. Kiváltképpen, ha az előadó néhány statisztikai adatát idézzük. „Jelen pillanatban az országban 34 657 IKV dolgozó van, ez 4657 fővel több, mint annak a magyar hadseregnek a létszáma, melyet a trianoni békeszerződés Magyarországra számára engedélyeztek. Az összes bevétel, ami az ingatlankezelés területére befolyik, lakberek, nem lakás jellegű bérek, és állami dotáció együttesen 18,9 milliárd forint volt 1988-ban, ebből a 34 657 IKV dolgozó pusztán létezése által 43%-át, 7,7 milliárd forintot vitt el.”

Nem valószínű, hogy van Európában még egy vállalkozás, amely megengedhetné magának, hogy az összes bruttó bevételének 43%-át munkabérré használja fel, miközben semmit vagy alig valamit tesznek dolgozói a négy évtizede államosított bérházak lakóinak érdekében, holott fele részben ezektől a lakóktól kapják a fizetésüket. Az előadó egy további adatának ismertetése pedig vérlázítóan megoldást kívánó kérdéssé teszi az IKV jelenlegi működését. „45 milliárd 577 millió forintot tett ki – mondotta Szabó Miklós – harmincnegyzet év alatt az a támogatás, amit az állam a lakosságnak adott, azaz az IKV fenntartására, ugyanakkor az MSZMP támogatása és fenntartása meghaladta az 50 milliárd forintot.”

Ebből következően bárki kérdezheti, miért kellene most a lakosságot megterhelni bármiféle lakbérémelettel vagy megemelni az eladandó lakások árát, amikor sok-sok milliárdot pazarolt el ez az állam, amiből a lakosságnak alig volt valami haszna?

Ezért a LÉT a parlamentnek javasolta, hogy helyezze hatályon kívül az államosításról szóló 1952. évi 4. számú rendeletet, amely annak idején abból a célból készült, hogy „népgazdaságunkat megóvja a házingatlanok állagának romlásából következő kártól és megszüntesse a volt uralkodó osztályhoz tartozó elemek házingatlanokból szerzett munka nélküli jövedelmét.” Nos, harmincnegyzet éve csak egy felduzzasztott, protekcióra idomított bürokrata gépezet működött a kommunista pártállam azokkal a házakkal és bérlőkkel kapcsolatban, melyeket egy totalitárius diktatúra kezdő lépéseként térítés nélkül elvett jogos tulajdonosaitól. Az állampárt diktatúrájának fenntartásával volt elfoglalva és elfelejtette, hogy ezekben a házakban az idő vasfoga pusztításokat végezhet, csakúgy mint a benne levő lakásokban, ahol emberek élnek. Vagyis a LÉT javaslatára az 1952. évi 4. számú törvényerejű hazug rendeletet sürgősen hatályon kívül kell helyezni.

Györfly László

Újabb családi győzelem

A Ceausescu-család növelte részvételi arányát a párt vezető testületeiben. A főtitkárnak hatodjára megválasztott Nicolae Ceausescu felesége, Elena a Politikai Végrehajtó Bizottság tagja maradt. Két fiuk közül Nicu – aki Szeben megyei első titkár – megtartotta központi pozícióját a Politikai Végrehajtó Bizottság póttagjaként, Valentin viszont bekerült a KB póttagok közé, miután Bukarest küldöttként jelölték. Ilie Ceausescu Prahova megyei küldöttként került a Központi Bizottságba, míg Ion Ceausescut a Központi Revíziós Bizottság tagjává választották.

A hivatal bestialitása

(Írásunk a 7. oldalon)

Ki fizesse a bányakárt

(Riport a 6. oldalon)

Harangok a 9. oldalról

Veszélyben

a Magyar Televízió működése

A Magyar Film- és Tévéművészek Szövetsége Televíziós Tagozatának Választmánya az elmúlt hónapok, hetek, napok tapasztalata alapján veszélyben érzi az intézmény működőképességét. Ha gyors, de megfontolt lépések nem következnek, a Magyar Televízió nem lesz képes műsorokat készíteni és műsort szolgáltatni.

Az évtizedek folyamán ráerőltetett pártvezetők anarchisztikus átszervezéseinek, gazdasági lelkiismeretlenségének, hozzá nem értésének tükrében – nem is említve a politikai kényszerpályákat – csoda, hogy mostanáig működött. Sok száz jól képzett műsor-készítő, művész és újságíró, mérnök és munkás közérdekű tevékenységét teszi lehetetlenné a kialakult helyzet. A Magyar Televízió több 10 milliárd forint értékű vagyonnal tevékenykedő nagyüzem. Tervezést és költséggazdálkodást igénylő közintézmény, mely szakszerű irányítás nélkül a szabadosan tomboló külső és belső támadások keresztútjában, ma már pillanatok alatt összeomolhat.

A legutóbbi napokig élt bennünk a remény, hogy a monolitikus politikai hatalom-összeomlását követően a kormány olyan szakértő vezetést szervez ennek az intézménynek az élére, amelyik az átmeneti időszakra való tekintettel – minimális átszervezéssel – lehetővé teszi a minden irányzatnak esélyegyenlőséget biztosító független nemzeti televíziózás kialakítását és működését. A kormány a jelek szerint nem vállal felelősséget a televízióért. Az elmúlt napokban kinevezett bizottság lehetetlen feladat előtt áll. Javító szándéka és igyekezete ellen nem emelhetünk előre kifogást, de az a tény, hogy sem a televízióhoz értő független szakemberek, sem a szervezésben és üzemgazdaságban jártas személyiségek nincsenek a teljhatalommal felruházott testületben, az intézmény kinevezett vezetői pedig alkalmatlanok a vezetésre, parancsolóan vetíti előre a televízió működésképtelenségének a veszélyét.

folytatás a 3. oldalon

Prágai helyzetkép

Szombat esti televíziós beszédében Karel Urbanek, a CSKP KB új főtitkára önkritikus hangnemben elemezte a kialakult helyzetet. Előítéletek és elfogultság nélkül tárgyalni kell mindazokkal, akik jót akarnak az országnak, akik a Nemzeti Front keretében és azon kívül tanulsággal szolgálhatnak, tanácsot adhatnak és a jövőben együtt akarnak működni a kommunista párttal. Hozzátette, azokkal is tárgyalni akarnak, akik 1968-ban elhagyták vagy el kellett hagyniuk a pártot. Urbanek arról is beszélt, hogy mindenkitől meg kell válni a pártban, aki a funkciójával visszaélt, mert csak akkor hiszik el az emberek, hogy a párt fel akarja számolni a korrupciót, az érdem nélküli meggazdagodást.

Megfigyelők körében általános a vélemény, hogy Urbanek tv-beszéde nem sokat javít a kialakult politikai helyzeten. A CSKP új vezetője a szűke általánosságokban fogalmazó személyiség benyomását keltette, aki nem tud határozott és konkrét programot körvonalazni az ország népe előtt. Az egyetlen pozitívum beszédében a tárgyalási készség kinyilvánítása, de ennek megfogalmazása, miszerint azokkal akar leülni az asztalhoz, akik „tanulsággal szolgálhatnak, tanácsot adhatnak, együtt akarnak működni”, meglehetősen hasonlít a régi vezetés oly sokszor hangoztatott frázisaihoz. A prágai kommunisták szombati nagygyűlésén nem tudott elég keményen elhatárolódni a régi vezetéstől és kollegájától, Miroslav Stepan prágai vezető titkártól, aki a bírálatok hatalmas nyomása miatt szombaton mon-

dott le funkciójáról. Urbanek az aktíváertekezleten szembehelyezkedett azzal a követeléssel, hogy hívjanak össze rendkívüli kongresszust, kijelentve, hogy az nem lenne megfontolt és higgadt döntés.

Szombaton egyébként nyilatkozatot tett közzé a cseh Nemzeti Front elnöksége, amelyben támogatásáról biztosította a diákoknak azt a követelést, hogy parlamenti bizottság vizsgálja ki a november 17-i rendőri akciót. A nyilatkozatban az olvasható, hogy a testület nagyra értékeli a diákoknak és a többi állampolgárnak azt a törekvését, hogy elősegítsék a társadalom megújulását és gyorsított demokratizálását. A cseh nemzeti front elnöksége azt hangsúlyozta, hogy nyitott minden mozgalom előtt, azon munkálkodik, hogy kifejezze a nézetek, programok és érdekek pluralizmusát, egyben megőrizzve a szocializmus és az alkotmány alapelveit.

Prágában nagy érdeklődés övezi a CSKP Központi Bizottságának vasárnapra meghirdetett újabb rendkívüli ülését. Megfigyelők rámutatnak: az újabb tanácskozás összehívását az is szükségessé tette, hogy Stepan vezető titkár lemondott és a hírek szerint Zavadil szakszervezeti elnök is benyújtotta lemondását. A jelenlegi helyzetben egyetlen személy elfogadható partner a Polgári Fórum és a megújulást követelő erők számára, a gyökeres politikai reformokat már régóta sürgető Ladislav Adamec miniszterelnök, aki éppen a pártban tapasztalt ellenállás miatt mondott le mind párt-, mind állami funkciójáról.

* * *

Prágában vasárnap folytatódott a prágai kommunisták aktívá értekezlete. Felszólították a párt központi bizottságát, hogy fejezze be a felsővezetésben a személycserét, beleértve a kormányt és a köztársasági elnöki posztot is, ma reggelig pedig a főügyész jelentse be ki adott parancsot a november 17-ei brutális rendőri beavatkozásra.

Stepán, a kommunista párt prágai elsőtitkára lemondása után a Rude Právo főszerkesztőjét is menesztették.

Pozsonyi jelentés

Pozsonyban vasárnap 10. napja folytatódott a százezres tüntetések. A szlovák rádió a tüntetés eseményeit péntek óta egyenesben közvetíti. A tüntetés szónokai diákok, művészek, munkások és volt pártfunkcionáriusok egyöntetű támogatásukról biztosították az eseményeket koordináló Nyilvánosság az Erőszak Ellen polgári kezdeményezést.

Jellemző a változások gyors ütemére, hogy a pozsonyi rendőrfőiskola hallgatói is csatlakoztak a mai kétórás általános sztrájkhoz. A csehszlovákiai Független Magyar Kezdeményezés nevében Grendel Lajos író a szabad választások mielőbbi megtartását, a kommunista párt vezető szerepének megszüntetését követelte és felszólította a csehszlovákiai magyarokat,

hogy csatlakozzanak az általános sztrájkhoz. Időközben egész nap ülésezett a Szlovák Kommunista Párt Központi Bizottsága is.

A szlovákiai elsőtitkár, Janák bejelentette a rendkívüli pártkongresszus összehívását az 1968-as esztendő átértékelésének szükségét és a dialógus megkezdését az ellenzékkel. Amikor az ünneplő tömeggel közölték a Központi Bizottság üléséről érkező híreket, a tömeg fütyükoncerttel válaszolt, követelve az egész szlovák politikai vezetés lemondását.

Ján Carnogursky, a szombaton börtönből szabadult katolikus ellenzéki szavai fejezték ki igazán az uralkodó hangulatot, amikor azt mondta: „Nem szabad megállni a félüton, most kell kivívni a teljes politikai győzelmet.”

Csúcstalálkozó és biztonságpolitika

Hiábavaló kísérlet lenne pontosan megjósolni, mi történik Málta közelében a december 2-án és 3-án lezajló munkajellegű Gorbacsov-Bush csúcstalálkozón. A négyesemléti megbeszéléseken valószínűleg a két ország jövőbeli kapcsolatainak minőségi átalakítása, az általános biztonság növelése, a további szorosabb együttműködés módjainak felkutatása foglalja majd el a fő helyet.

Várhatóan szóba kerülnek a legidősebb fegyverzetkorlátozási-leszerelési témakörök is, s az sem kizárt – amint erre Eduard Sevardnadze szovjet külügyminiszter utalt –, hogy esetleg nagyobb jelentőségű megállapodások születhetnek. Érdekes idézni John E. Mroznak, a biztonsági problémák kutatásával foglalkozó tekintélyes amerikai intézet elnökének néhány gondolatát.

A neves szakértő véleménye szerint reális lehetőség van a fegyverkezési verseny megállítására és visszafordítására. Úgy véli, hogy például a vegyi harceszközök 80 százalékos csökkentésében nincsenek áthághatatlan akadályok, jóllehet a bináris (két komponensű) bombák körül még vannak viták.

Ami a hadászati támadó fegyverek 50 százalékos csökkentését illeti, azt gondolja: ha a közelgő csúcsok idején nem is, de egy éven belül feltétlenül tető alá hozható az erre vonatkozó megegyezés.

Jól tájékozott megfigyelők máris sejtetik: mind szovjet, mind pedig amerikai részről a politikai-diplomáciai, a gazdasági és a katonai szférát egyaránt befolyásoló nagyarányú „átprogramozási” művelet folyik. És ez valami újnak a kezdetét, de még inkább a korábbi együttműködés magasabb szintre emelését jelzi a két hatalom kapcsolataiban.

A Szovjetunió a gyakran kétségeket ébresztő katonai egyensúly helyett mindinkább az érdekek egyensúlyának megteremtésére törekszik. Várhatóan ez a felfogás jut majd kifejezésre a Gorbacsov-Bush találkozókon is, amelyen talán az lesz – és lehet – a legnyegesebb rendező elv, hogy egyik fél sem igyekszik a másik rovására érvényesíteni saját nemzeti-hatalmi érdekeit, hanem megpróbálják majd kikövezni az „arany közeputat” ezeknek egyeztetéséhez, éspedig oly módon, hogy ez ne sértse egyetlen más szovjet-szerű ország érdekeit sem.

Túllépett a történelem a brit KP-n is

Nagy-Britannia kommunista pártjának kongresszusa

Nagy-Britannia kommunista pártján túllépett a történelem és ha baloldali alternatívaként, vagy annak részeként fenn kíván maradni, felül kell vizsgálnia eszméit, irányvonalát, esetleg nevét is – hangoztatta a párt 41. Kongresszusának több szónoka. A brit KP, amely az 1945-ös általános választásokon több mint százezer szavazatot kapott és két képviselőt küldhetett az alsóházba, mostanra valósággal elvérzett a „hagyományos” és az „eurokommunista” szárny közötti küzdelemben. A pártból kivált dogmatikusok tavaly CPB (Britannia Kommunista Pártja) néven külön pártot hívtak életre. Az 1800 tagú párt múlt héten tartotta első kongresszusát. Nagy-Britannia Kommunista Pártjának (CPGB) jelenleg 7500 tagja van. „Számomra, és általában a kommunisták számára, mind nehezebbé vált megérteni és elfogadtatni eszméinket, s ha a marxista filozófia nem bírja el a nyilvános vitát, akkor nem alkalmas a fennmaradásra” – mondotta beszédében Gordon McLennan a CPGB 14 év után most visszavonuló főtitkára.

Libanon:

Új elnök és kormány

A szerdai elnökválasztás után – egyfajta „visszavágásként” – két napra rá Libanon új államfőt választott Elias al-Hravi személyében, majd szombaton hajnalra megszületett a táífi egyezés alapján felállított „nemzeti egységkormány” is – igaz, egyes maronita tagjainak részvétele több mint kétséges. E fejleményt a keresztény térség katonai kormányát vezető Michel Aun tábornok „alkotmányellenes tragikomédiának” minősítette. A kinevezések mögött szerinte Szíria áll, amely csapatainak „kiűzésére” a tábornok tavasszal meghirdette „felszabadító háborúját”.

A mostani kormány élén Szelim el-Hossz 60 éves szunnita politikus áll, három korábbi kormány vezetője,

akit ennek megalakításával egy héttel ezelőtt még René Moavad bízott meg, és az utód, Elias al-Hravi elnök ezt megerősítette. Az utóbbi irányításával hosszas alkudozás után szombaton hajnalra született meg a kormánylista: ebben 14 miniszter szerepel, fele-fele arányban muzulmán, illetve keresztény, és a tagokból 9 parlamenti képviselő is.

Az új kormány tagjai közül senki nem térhet vissza a keresztény térségbe, noha ott van lakása: az egymillió ember lakta, 1000 négyzetkilométeres országrészről Aun tábornok valamennyiüket „kitiltotta”, s e fenyegetést számos merénylet is „alátámasztotta” – ez volt a retorzió, amiért megválasztották a „Szíriával szembeni megadás jelentő” táífi megállapodásokat.

Thatcher – Magyarországról

„A kelet-nyugati kapcsolatokról nem tárgyalhattunk volna anélkül, hogy ne beszéljünk Magyarországról is” – mondta Margaret Thatcher. A brit kormányfő elmondta, hogy George Bush amerikai elnökkel folytatott megbeszélésein szóba kerültek „a jelentős magyarországi lépések is: a haladás a többpártrendszer, az igazi demokrácia felé, hiszen ez az ország mellett – Lengyelország mellett – az első, amely elindult a többpárti demokrácia irányába. Magyarország kap bizonyos mértékű támogatást – folytatja –, s ez a támogatás folytatódni fog. A legutóbbi gazdasági csúcstalálkozón úgy tűnt, hogy Lengyel-

országon volt a hangsúly, ám ugyanúgy tisztában voltunk azzal, hogy Magyarországnak is támogatásra van szüksége és segíteni fogunk neki is, mint a lengyeleknek”.

Arról a javaslatról, hogy hozzanak létre kelet-európai beruházási bankot, Margaret Thatcher fenntartásait hangoztatta. Véleménye szerint Lengyelország és Magyarország máris több hitelt kapott, mint amennyit vissza tud fizetni, s ezért nem elsősorban ilyenfajta kölcsönökre volna szükség. A legfontosabb, hogy a két ország megállapodjék a Nemzetközi Valutaalappal, majd ezt követően az alap és a Világbank támogassa őket.

A népszavazás első tanulságai

Az Országos Választási Bizottság sajtótájékoztatóján a népszavazás előkészületeinek és első tapasztalatainak legfontosabb tanulságaként azt vonta le: a jövőben sokkal egyértelműbben, precízebben szükséges tájékoztatni a lakosságot. Ugyanis a népszavazás hivatalos kezdete után alig negyedórával már megszólaltak és azóta is csengtek a telefonok a legkülönbözőbb ügyekben kérve felvilágosítást, állásfoglalást. Például arról, hogy a szavazás rendjét ellenőrizhetik-e a különböző pártok aktivistái; igazolólap hiányában szavazhatnak-e azok akik nem állandó lakhelyükön tartózkodnak; titkosnak minősül-e a szavazás, ha nem ragasztják le a borítékokat? Miként elhangzott: az érvényes jogszabályok szerint a különböző pártok aktivistái nem ellenőrizhetik a szavazás lebonyolítását. Igazolólappal azoknak volt szükségük, akik választásra jogosultak, de nem állandó lakhelyükön kívántak szavazni. Ezt az igazolólapot szombaton 16 óráig szerezhették be a tanácsoknál. Az igazolólap hiánya elsősorban az üdülőhelyeken – így Hajdúszoboszlón és a Balaton környékén – okozott gondot.

Miután a törvény úgy rendelkezik, hogy ilyen esetben az állampolgárok nem szavazhatnak, jó néhány esetben kénytelenek voltak őket elutasítani. A szavazás titkosságát pedig – mint

mondották – nem a borítékok lezárása biztosítja (sőt az csak késlelteti a szavazatok feldolgozását), hanem az, hogy az állampolgár a szavazófülkében egymaga, mindenféle befolyástól mentesen dönthesse el mire és hogyan szavaz.

A tájékoztató szót esett arról is, hogy a Népszabadság, a Magyar Nemzet és az MSZMP új hetilapja, a Szabadság megsértette a törvényt, amely úgy rendelkezik, hogy a választást megelőző napon (ez esetben szombat), 0 órától választási kampányt folytatni tilos. Mint kiderült: újabb joghézagról van szó, mert bár a törvény a tilalmat kimondja, viszont semmiféle szankciót nem tartalmaz annak megszegésére. Rámutattak: nehéz azt is eldönteni, hogy a rádióban, tévében elhangzott, a sajtóban megjelent riportok, tudósítások indirekt választási kampánynak minősülnek-e. Az Országos Választási Bizottságnak az az álláspontja: noha feladata, hogy a választások törvényessége fölött őrkdjék, ez csak azt jelenti, hogy az első fokon felmerült vitákban másodfokú szervként járjon el. Arra azonban nem jogosult, hogy az ilyen jellegű törvénytörések ellen fellépjen. Ezért a bizottság kezdeményezi, hogy az országgyűlési képviselő-választásokig ezt a kérdést jogilag rendezzék.

Veszélyben a Magyar Televízió működése

(folytatás az 1. oldalról)

Egyetértünk azzal, hogy a kormány a választásokig kuratóriumot nevezzen ki, kifejezetten a politikai tisztaság és esélyegyenlőség ellenőrzésére és biztosítására, de tiltakozunk az ellen, hogy ez a rögtönzött testület a televíziót végérvényesen átszervezze. Mivel egy televízió működtetése igen bonyolult, különleges szakértelmet igényel, szükséges, hogy olyan erkölcsileg és politikailag tiszta, a televízió egészét ismerő szakmai vezetőt nevezzenek ki meghatározott időre, aki a Magyar Televízió működését garantálja. Csak a választások után szabad a megújuló magyar parlament felhatal-

mazása alapján elkezdni a Magyar Televízió megszervezését. A közönség és a televízió gondjai, igényei közősek. Azokat csak közösen oldhatjuk meg.

A szövetség Választmányja a néző és a független alkotók érdekében segítséget kér a szakmától, a magyar közvéleménytől, a közönségtől és ennek nyomán a magyar kormánytól. Nem szükséges, hogy összeomoljék a Magyar Televízió.

Budapest, 1989. november 25.

A Magyar Film- és Televízióművészek Szövetsége Televíziós Tagozatának Választmányja

Majd megjelennek a hamis Krisztusok

Parasztfórum Kaposváron

Nagy szeretettel köszöntöm körünkben Pozsgay Imre államminiszter urat, aki a magyar nép lelkes és őszinte barátja, neki köszönhetjük az első lépések megtételét, amelyek a mai napig elvezettek bennünket – kezdte beszédét Vörös Vince a Magyar Parasztszövetség országos elnöke a szervezet szombaton megtartott nagygyűlésén, majd rövid áttekintést adott a mozgalom eddigi történetéről az 1941-es megalakulástól napjainkig. Gerbovits Jenő, főtákar érzelmeiben gazdag vitaindítóján a 200 főnyi hallgatóság elé varázsolta a paraszti múltat, hogy után afféle Tiborcként pontokba szedje azokat a problémákat, amelyekről választ vártak az államminisztertől. Mint mondta a magyar parasztszövetség most letették a vasvillát, kezét nyújtottak egymásnak, vettek annyi erőt és bátorságot, hogy saját dolgaik ügyében szóljanak. De a régi igazságot nem kerülheti meg senki, hogy parasztszövetség nélkül nincs mezőgazdaság, és föld nélkül nincs parasztszövetség. Beszélte a vidék szerepének felértékelődéséről a gazdasági és a politikai életben, de az evangéliumra hivatkozva óvott a hamis Krisztusoktól, akik már megjelentek, hogy a népet maguk mögé állítsák.

Pozsgay Imre rövid bevezetőjében szólt az ország politikai állapotáról, az egyéni és a közösségi autonómia fontosságáról és arról, hogy az osztozko-

dás versenye helyett a gyarapodását kell uralkodóvá tenni. A vitaindítóban felvetett kérdésekre rátérve egyetértését fejezte ki Gerbovits Jenővel abban, hogy a földet nem újrászabványozni kell, hanem vissza kell adni a jogos tulajdonosoknak, hogy végre őket illesse a döntés joga a jövőbeni hasznosításról. Ugyanakkor mindent meg kell tenni azért, hogy a föld a művelők kezébe kerüljön, ne tehesse azt senki spekulációs akciók tárgyává. Szerinte az állam újabb erőforrást, adófizető állampolgárokat nyer, ha segítő módon rendezzi a parasztsággal szembeni feladatait, de bárki is legyen a tulajdonos a jövőben környezetbarát gazdálkodást kell folytatni. Végül kitért az erdővel, a vadászattal kapcsolatos kérdésekre, válaszait a hallgatóság egyetértően fogadta.

Az államminiszter után hozzászólások következtek, többek között szólt kapott a 80 holdon gazdálkodó Szabó Árpád és Tarján Lászlóné, aki ismertette a szövetség állásfoglalását az erdőkről és a vadászatról készülő törvény kapcsán.

Hogy a tanácskozás fontosságát megfelelően értékeljük elég arra gondolni, hogy az elnöklő Vörös Vince nemcsak a Parasztszövetségnek, hanem a Kisgazda Pártnak is országos elnöke.

Gy. Á.

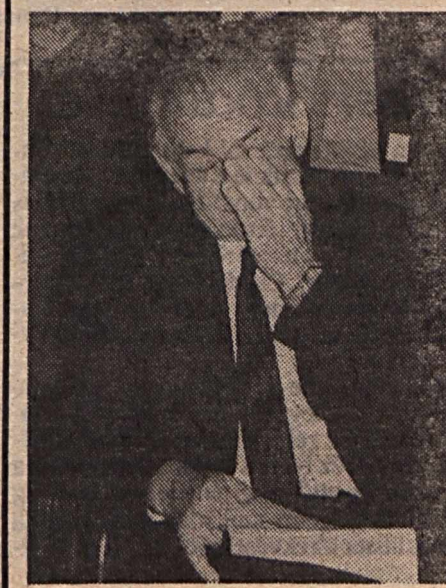
Beck Tamás az USA-ba utazott

Beck Tamás kereskedelmi miniszter vasárnap Washingtonba utazott Robert A. Mosbacher amerikai kereskedelmi miniszter meghívására. Bush elnök júliusi magyarországi látogatásához kapcsolódva, tárgyalásokat folytat az elnök által bejelentett kedvezményekről és kezdeményezések megvalósulásáról. Programja során előadást tart „Magyarország útja a demokrácia és a piacgazdaság felé” címmel a New York-i World Trade Center-ben.

A Vállalkozók Pártja tiltakozik az újonnan életbe léptetett, kellően át nem gondolt vámszabályok miatt. Számos sajtókiskereskedő vállalkozótárs jelezte nehéz helyzetét. Nagy mennyiségű áruval nem tudnak mit kezdeni. Lehetetlen helyzetbe hozza a vállalkozókat a kiszámíthatatlan, instabil, állandóan változó vám- és pénzügyi rendelet s jogszabály. Sokkal határozottabb lépéseket várnak végre a vállalkozók a kormánytól. Nem a tilalmakkal, hanem a feltételek megteremtésével kellene irányítani gazdaságunkat.

Mégis az MSZDP

„A Magyarországi Szociáldemokrata Párt visszatért a Szocialista Internacionálé tagjainak sorába” – jelentette be a szervezet elnöke, Willy Brandt pénteken, a Szocialista Internacionálé Tanácsa Genfben megtartott kétnapos konferenciája zárónapján. A kelet-európai szociáldemokrata pártok közül a magyarországi volt az egyetlen, amelynek elfogadták csatlakozását a tanács mostani ülésén. – A többi szociáldemokrata párt felvételével kapcsolatban lépésről lépésre hozunk döntést – mondta Willy Brandt, hozzátéve, hogy a Magyar Szocialista Párt (MSZP) felvételi kérelmét későbbi időpontban tárgyalják meg. Az október elején alakult NDK-beli SZDP pedig egyelőre „állandó meghívott” státust kapott.

Major István úr, aki soraiból gyaníthatólag a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának politikai munkatársa, azal tisztelt meg, hogy a Szegeden kéthetenként megjelenő Déli Napló egyik augusztusi számában közölt kurta glosszámra a jóval olvasottabb Magyar Nemzet Visszhang című mellékletében háromszor akkora terjedelmű írással reflektált (MN okt. 12). Nem akarok most erre megint háromszorta bővebben reagálni, de néhány szerény észrevételről nehezemre esnék lemondani.

Amint Major úr éles szeme rögtön meglátta, csekély írással „két legyet akartam ütni egy csapásra”: kifejttem elmarasztaló véleményemet a HNF egészéről és megragadtam „az alkalmat a Szíriai Arab Köztársaság elmarasztalására”. El kell ismernem, hogy Major úr eredményesebben hadakozik, mint én, mert egyszerre négy legyet is tud ütni.

Bevezetőben ugyanis csak úgy sebtében a fejemhez vágja, hogy elfogult vagyok és tudatlan. Szintúgy csak futólag odasuhint kardjával a Szabad Demokraták Szövetségének is, amelynek tagjaként én – úgymond – részt veszek a közvéleménynek „a legtöbb társadalmi és tömegszervezet ellen már hónapok óta folyó” manipulálásában. Miután engem az említett ellenzéki párttal együtt imígyen bemutatott, áttér a másik két „légy” agyonütésére.

Fenntartom a véleményemet

Major úr hangoztatja, hogy a HNF jelentős érdemeket szerzett a magyar külkapcsolatoknak a nemzet érdekei szerinti fejlesztésében, valamint – másfelől – a hazai ellenzéki gondolat élesztésében, képviselőinek népszerűsítésében. Szerinte a HNF volt a független (ellenzéki) gondolkodás melegágya. Mindezek mellett bíráló módot lel még arra is, hogy ha a szíriai rezsimet megvédeni nem is tudja, legalább üssön egyet Izraelen.

Nos, itt nincs hely hosszas érvelésre, ezért csak rövid megállapításokra szorítkozhatom. Mindenekelőtt: az a külpolitikai tevékenység, amit a HNF (túlnyomólag a maga központi apparátusa által) kifejtett, nem a népfrent azon mozgalmi jellegéből eredt, mellyel manapság is indokolni igyekeznek a HNF létjogosultságát, hanem sokkal inkább abból a szerepből, amelyet a HNF Országos Tanácsának mint az állampárt kreatúrájának és eszközeinek kiosztottak. Ehhez képest volt igen szerény és halk, hazai nyilvánosság és a független nemzetközi közvélemény szempontjából pedig minimális jelentőségű az az egy-két olyan külpolitikai gesztus, melyre Major István hivatkozik és amely látszat szerint túl-

lépett az adott időpont hivatalos magyar külpolitikáján.

Ami az ellenzéki gondolat és az ellenzéki szervezetek gyámolítását illeti, azt persze elhiszem Major úrnak, hogy akadnak némelyek, kik ma ellenzékieknek mondják magukat és hála-imát rebegnek a HNF-nek a jóságáért. De azért el ne tessék már hinni, hogy ezek alkotják az ellenzékét. És gretszk az igyekezet, amivel Major úr arról akar meggyőzni, hogy a Népfrent szárnyai alól nőtt ki az az ellenzék, amelynek tagjait a rendőrök még egy esztendeje is gumibottal ütlegelték. A HNF akkor szót sem szolt a rendőri atrocitások ellen (no persze, a gumibot csak a „szélsőségeseket” érte...). Arra is jól emlékszem, hogyan álltak az esőben az ellenzéki Rakpart Klub vitaestjére kíváncsi érdeklődők a HNF országos székháza kapujában, mert a házigazdák korábbi ígéretük ellenére megtagadták tőlük a belépést. Három éve sincs ennek.

Végül néhány szót Szíriáról, Izraelről meg az én elfogultságomról (a zsidó elfogultságomról, hogy Major úr gondolatmenetének megfelelően fejtszem ki magam). Az a véleményem, hogy Asszad szíriai rezsimje elnyomó

terror-rendszer, mely saját népének vérebe gázolt és mely a nemzetközi terrorizmus támogatójaként is hirhedtette magát. A Szíriával fenntartott kapcsolatokat elegendő lenne a minimális szintre korlátozni, arra pedig végképp semmi szükség, hogy a damaszkuszi rezsim olyan bábjaival parolázzanak a magyar külpolitika képviselői, mint az ún. Szíriai Haladó Nemzeti Front küldöttsége. És ha Major úr kioktatott az izraeli kormány kisebbség ellenes politikájáról és az izraeli demokrácia fogyatékoságairól, úgy hadd emlékeztessenek arra: az izraeli hadsereg igenis megszállóként van jelen Gázában és Ciszjordániában, mert békekötésre – elsősorban az arab kormányok és moszkvai patrónusuk bűnből – mindmáig nem kerülhetett sor. Oktalanság tehát a demokráciát számonkérni rajta. Mellesleg: intifáda ide vagy oda, még a megszállt területeken is nagyobb szabadságot élvez az arab lakosság, mint a legtöbb arab országban a maga nemzeti kormányai alatt.

Elfogult vagyok? Ne tanítsanak tárgyalogosságra azok, akik húsz éven át kígyót-békát kiáltottak a Közel-Kelet egyetlen demokráciájára, és akik Magyarország érdekei ellenére is szolgalmód végrehajtották az Izrael elszigetelését célzó moszkvai utasításokat.

Gadó György

BUDAPEST, 49-ES

Pillanatkép egy pesti szavazóhelyiségről

Szavazóhelyiség vasárnap délben, a pesti Ond vezér sétányon. A pontos idő: 12 óra 19 perc. Másfél-kétszobás dobozlakások tövén, ahol másfél szobáért is havonta 856,- Ft a fűtési díj, 399,- a melegvíz átalány és 734,- a lakbér. A szavazóhely máskülönben a jövő ígérete: „civilben” óvoda.

Jelképnek kiváló: gyerekcipőben járó demokrácia, de a – jövő! – valaha ez volt az akáclombos öreg Zugló, itt ott egy-egy stráfkocsival. Dél van, tehát nem jön szinte senki, csak egy néni kotorász a ridiküljében szemüvege után. Egyik hölgy a szavazatszedő bizottságból szendvicset vesz elő és mielőtt beharapna rutintekintettel kinéz az ablakon. A látvány akár egy Gordon Craig díszlet: kockaházak, mértanilag szabályos tömbök és mértanilag szabálytalan lakók. Főleg értelmiségiek és műveltebb munkások. Jól jön az újságíró, legalább történik valami.

Például egy alapkérdés a bizottság elnökéhez:

– Sokan jönnek szavazni?

– A 49. számot viseli a szavazóhelyiség: a tanács 1392 állampolgárt vett ide nyilvántartásba, de a jogszerűen utólag jelentkezőkkel eddig 1432 szavazásra jogosult van a listánkon. Eddig 451 jött el. Mindenféle korúak, néha egyszerre 5–10, néha csak egy-két ember. Ez eddig körülbelül 31%. Az elnök – Pallagi Dániel, aki a Hazafias Népfrentben körzeti, illetve területi titkárként dolgozik – a másik alapkérdésre, hogy az itteni szavazatszedő bizottságban ki milyen pártnak a tagja, úgyfele:

– Egyikünk sem tagja semmilyen pártnak. A nyilvántartás pontosságát viszont tanácsi vezető ellenőrzi közöttünk.

A környék most ebédel, aztán tv-t néz és télenül várja sorsát. Meddig?

Földessy Dénes

Ki-„dekázták” az MDF-et

A debreceni Ellenzéki Kerekasztal november 22-i ülésén megerősítette a helyi MDF-et kizáró múlt heti határozatát. 4 szervezet szavazott a kizárás megerősítése mellett (Szociáldemokrata Párt, Független Kisgazdapárt, SZDSZ, FIDESZ) kettő tartózkodott (Magyar Néppárt, Kereszténydemokrata Néppárt). A „négyek” állásfoglalása szerint az MDF „se kapitalizmust, se szocializmust” hirdető harmadik utas népi-nemzeti demagógiája, a fajmagyarkodás, s a hatalommal való túlságosan lojális magatartása elősegíti a volt állampárt hatalmi pozíciójának intézményes átmentését. Az MSZDP, FKGP, SZDSZ, FIDESZ véleménye szerint az MDF a volt MSZMP, illetve az MSZP kihelyezett népfrentja, azaz kincstári ellenzéke, s ezt a helyi szervezet bebizonyította akkor, amikor szeptemberben az MSZMP-vel való kétoldalú tárgyalások első fordulóján megtagadta a DEKA által a korábban elfogadott Elvi Nyilatkozatát. Sőt, az egyik MSZMP képviselő felvetésére a helyi MDF vezetője beismerte, hogy már múlt év decemberében leültek tárgyalni az MSZMP-vel.

A „négyek” szerint nincs szükség még egy, a hatalom által „agyondajkálgatott” állampártra, s elvetik a felülről irányított állellenzéki szerveződések azon manipulatív törekvéseit, amelyek a „radikális rendszerváltást” össznemzeti, „népfrentos” hatalom osztozkodással silányítanak.

Ami pedig a stafétabotot illeti...

Egymásnak évtizedek óta a stafétabotot nyújtogató érdemdús kormány-szakértők extra nyugdíjaik és még mindég csurranó-csöppenő tiszteletdíjaik közepette a legteljesebb biztonságban érzik magukat, – elképzelhetetlennek vélik, hogy ebben az országban valaha is pellengérré állítsák őket azért – mert részük volt a 20 milliárd dolláros adósságállomány megteremtésében.

A kontraszelektált – leckeönny nélkül is diplomákat osztogató Rákosi-éra, s e gyakorlatot kifinomultabb módszerekkel folytatott politikai „elit” – minek tagjai túlnyomó többségben egy zárt intézet – nevezüik egyszerűség kedvéért pártfőiskolának – falai között szerezték meg hivatásuk ellátásának alfáját és omegáját...

A pártállam akaratából egyetemi szintre emelt, s ezt dokumentálva kapuit szélesebbre tárt politikai főiskola bocsátotta útjára az utóbbi évek szépreményű politológus garnitúrájának a

derékhadát, – amelyik napjainkban már az új politikai aréna küzdőterén villogtatja kivont szabályját. Amint látható elszántan – sokszor egymással szemben!

Az ilyen jelenségek netán azt láttatják bizonyítani: amikor is a mennyiségi tényezők éppen a minőségibe váltanak át?

A hiba csupán ott van ahonnan az új veszélyhelyzet forrása is ered: ez új „szakértők” (tisztelet a kivételnek) és egyelőre még „szürke excellencék” szürkeállományából hiányoznak az alapvető: nemzetközi jogi és diplomáciai, továbbá alkalmazott közgazdaságtani és matematikai valóságosság-számítás betáplált áramkörei, amelyeknek az egykori tanácsadók is annyira szűkben voltak. Itt az ideje a stafétabotot az arra méltatlanok kezéből kivenni – s ha mást nem – hát el-törni, amíg nem késő!

Hargitai István

Törvényen felüliek koalíciója

0 órától tilos mindenféle propaganda a népszavazással kapcsolatban – figyelmeztettek jó előre az újságok, hangzott el többször is a televízió választási útmutatójában. A tilalom azonban nem mindenkire vonatkozott – legalábbis ez tűnt ki a szombati Népszabadságot lapozgatva. „Szocialista” napilapunk ugyanis éppen e számában látta időszerűnek, hogy terjedelmes interjút közöljön a Magyar Demokrata Fórum elnökségi tagjával, Csúrka Istvánnal „természetesen” szóba került a népszavazás kérdése is, s a nagy (terméti) demokrata nem is mulasztotta el az alkalmat arra, hogy ismételt és részletesen kifejtse pártja álláspontját a témáról.

Szerencsére olyan otromba vádaskodással kezdte az egészet, ami sztálinista funkcionáriusoknak is becsületükre vált volna legszebb napjaikban: szerinte az SZDSZ titkos szövetségeket kötött, melyek célja a Kádár-korszak elítélésének átmentése az új rendszerbe. Ezek után nehéz bármit is komolyan venni a sajátos humorú magyar írótlól. A tény azonban ettől még tény marad: a váltig tagadott MSZP-MDF koalíció a gyakorlatban igenis működik, s láthatóan a törvényeken is felül áll. Hát ennyit az „elitista törekvésekről” és a régi rendszert átmentő próbálkozásokról...

L. Gy. G.

A vagyon bajjal jár?

A (volt?) MSZMP ingatlanainak kérdése még minden bizonnyal hosszú ideig borzolni fogja a lakosság kedélyét s az emberek igazságérzetét. A megnyugtató megoldás még nem mindenütt született meg, az egyik leglogikusabbnak a bérbeadás látszik, ebben az esetben azonban mihamarabb el kell dönteni, hogy a kezelői jog kinek a birtokába kerül. Egyszerűbben szólva nem mindegy, hogy a bérleti díjból származó nem csekély pénzösszeg kinek a kasszáját gazdagítja.

A Tolna megyei párház, a Szekszárd központjában épült „impozáns” építménybe is beköltözött már a tavasz óta jó néhány olyan cég is, amely „azelőtt” még a közelébe sem mehetett volna. A szekszárdi közvéleményt a földszinten található butik borzolta föl némiképp, a többi vállalat és vállalkozás betelepülését rezdülés nélkül elfogadták. A butik is természetesen azért szúrt csak szemet néhány figyelmes újságolvasónak, mert a megyei pártlap híradása szerint feltűnően alacsony bérleti díj ellenében vehetik igénybe a ruhabolt tulajdonosai a párház helyiségeit. A részletek tisztázása érdekében kerestem meg dr. Szajki Lászlót, a párház gazdasági vezetőjét, aki a következőket nyilatkozta:

– Valóban egy viszonylag alacsony bérleti díjat fizetnek a butik tulajdonosai a helyiségeink használatáért, kilencszázhatvan forintot négyzetméterenként és évente. Ez az az összeg, amelyet mindenki fizet alapdíjként, csak azért, hogy a helyiségeinket használhassák. Ennyi a központilag megállapított tarifa, mindenki ennyit fizet, aki városi pártlétesítményben bérel helyiséget. (Községekben hétszázhuszat). Am ehhez hozzá kell számítani a

Nem az igazi bűnösök lakolnak

fűtésért, világításért, épületfenntartásért, karbantartásért stb. fizetendő összeget, amelyet külön, egyéni tárgyalások alapján rögzítünk a cégekkel kötött szerződésekben. Az így összeálló végösszeg azonban ötezer forint körüli négyzetméterenkénti díjra jön ki a bérlőknél.

– Általában biztosan így van, ahogy Ön állítja, azonban én tudok olyan „bentlakókról”, akik ennél lényegesen – több mint ezer forinttal – kevesebbet fizetnek.

– Igaza van, némi szóródás valóban tapasztalható a bérleti díjakban, de mint mondtam, minden esetben egyéni elbírálás alapján dőlnek el. A konkrét példára visszatérve például a butikos bérlők azért fizetnek kevesebbet, mert nem irodahelyiséget használnak, hanem folyosórészt, tehát kevésbé értékes területet foglalnak el. S hogy miért pont ők költöztek be? Ennek egyszerű a magyarázata: ők voltak az elsők, akik jelentkeztek.

– Miért nem írta ki versenytárgyalást a helyiségek hasznosítására?

– Erre nézve nincs kötelezettségünk, erre utasítást nem kaptunk, s tudomásom szerint sehol az országban nem így adták ki a párházak fölösleges területeit. Egyébként eddig minden igényt kielégítettünk – érkezői sorrendben –, aki nálunk jelentkezett, meg is kapta a lehetőséget.

– Nekem viszont tudomásom van egy számítástechnikával foglalkozó kft-ről, amely szintén a szekszárdi pártszékházban szeretett volna irodát bérelni, hajlandók lettek volna többet is fizetni, mint az átlag, és mégsem jöhettek...

– Még az elején történt ez az eset, de ők csak egyetlen szobát kértek, mi viszont arra törekedtünk, hogy a lehetőségekhez mérten egybefüggő iro-

dablockokat adjunk ki, vagyis ne tíz-tizenöt céget engedjünk be, hanem kevesebbet. Azt hiszem, ez érthető hozzáállás volt a mi részünkről.

– A jövőre vonatkozóan el tudja képzelni, hogy a megyei pártbizottság teljesen kiköltözzön mostani székházából?

– Azt hiszem, erre a kérdésre ma még senki nem tud biztos választ adni, hiszen elképzelhető, hogy a függetlenített megyei apparátus mint olyan megszűnik, vagy olyan kis létszámmal működik majd, amelynek nem lesz szüksége egy ekkora épületre. Ez azonban még nem eldöntött kérdés, mint ahogy az egész MSZMP vagyion sorsa felett is folyik a vita.

– Az apparátus még megmaradt része hogyan éli meg azt, hogy úgy tűnik, lassan feleslegessé válnak, s az egzisztenciájuk sem látszik biztosnak?

– Meglehetősen nehezen. Bár elmondhatom, hogy mindegyikünk aláveti saját egyéni gondjait a társadalmi érdekeknek, ettől eltekintve mindegyikünkben van több-kevesebb keserűség. Én tizennyolc éve dolgozom az apparátusban, s már régóta éreztem az erjedést, sőt az is igaz, hogy közüllünk is voltunk olyanok, akik kezdeményeztük az állampárt felszámolását, mégis úgy érezzük, hogy egy kicsit cserben hagytak minket. S ennél még fájdalmasabb számomra az a társadalmi közfelfogás, amely szerint mindenki, aki innen szeretne elhelyezkedni máshova, ejtőernyős. Ráadásul azt mondják rólunk, hogy felkészületlenek vagyunk, és máshol nem vagyunk használhatóak, ami természetesen nem így van, ez egy nagyon bántó és hamis általánosítás. Általában felkészült és tehetséges szakemberek kerül-

tek be az apparátusba – sokszor nem is önként –, de most hiányzik a társadalomból a (vissza)fogadókészség. Helyzetünket persze nehezíti az általános munkahelyhiány is.

– Hibáztat Ön valakit vagy valamit a mostani egzisztenciális gondjaiért?

– Mivel én is akartam a változósokat, azok bekövetkeztéért senkit, a társadalom azonban lehetne toleránsabb – úgy érzem – az elhelyezkedési gondjaink iránt.

*

Nos, e kissé keserű megjegyzésnek talán még igazat is lehet adni, azt azonban látni kell, hogy a sors igazságtalansága újból nem azokat sújtja, akiket kellene. Megint a kisemberek járnak rosszul. Az MSZMP felső vezetése csődbe juttatta az országot, majd sértődötten elvonult – miután megvonták tőlük a bizalmat – a jól (?) megérdemelt harminc-negyvezres nyugdíjukba, maguk mögött hagyva a káoszt és az apparátust, melynek ügyesebb tagjai már régen megérkeztek ejtőernyővel az új munkahelyükre, a kisembereket viszont a munkanélküliség fenyegeti.

Az MSZMP újabb, majd az MSZP mostani vezetése megint elmulasztotta a múlttal való elszámolást, nyíltan és nevesítve kellett volna a társadalom elé tárnai a mostani helyzetünkért felelősöket, mert ezzel elkerülhették volna, hogy az ország az egész MSZMP-t, úgy ahogy volt, egyben tartsa bűnösnek mai válságunkért. Ez újból elmaradt, s ennek a levét isszák meg azok, akik a szekerük rúdját valami módon a volt állampárthoz kötötték, s ma nem képesek a múlt átkos hatásain túllépni.

Kár, hogy nem azok az áldozatok, akik megérdemelnék!

Wagner Dezső

Ki fizesse a bányakárt?

A Veszprém Megyei Tanács legutóbbi vb-ülésének egyik témája a szomszédos megyéket, egyesek szerint az egész Észak-Dunántúlt is érinti. A bányakárokról volt szó, pontosabban a bányakáros földterületek rekultivációjának helyzetéről és a kártalanítások alakulásáról a megye két nagy bányavállalata, a Veszprémi Szénbányák és a Bakonyi Bauxitbánya tapasztalatai alapján.

A fő téma ezúttal az amúgy is rohamosan fogyatkozó nemzeti vagyion, a termőföld-területek védelme volt, de nem lehetett megkerülni a vízgazdálkodási kérdéseket sem. A vízháztartásban okozott károk keletkezhetnek a talajvízháztartásban és a karsztvíztárolókban. Az előbb említett károkozás a külszínhez közeli bányászkodásnál jelentkezhet, amikor a vízzáró rétegek folyamatosságát a bányászkodás megszakítja, s az így támadt lyukakon a talajvíz „megszökik”. A karsztvíztárolókban a bányászkodás elsősorban azokon a helyeken okoz kárt, ahol a biztonságos termelés érdekében valamilyen oknál fogva a karsztvíz szintjét aktív elvonással süllyeszteni kell. Ennek következtében a felszínen elapadhatnak források, kisebb vízfolyások, a megmára-

dóknak is csökkenhet a vízhozamuk. A két Veszprém megyei székhelyű bányavállalat munkálkodása nyomán mindkét típusú károkozás előfordul. Kevésbé érzékelhető a laikus nagyközönség számára, de a vízellátási problémákkal azonos súlyú gond, hogy a bányászkodás miatt jelentős földterületeket kell kivonni a mezőgazdasági művelésből.

Bányászkodás persze nincs bányakár nélkül, s a bányászkodással hosszú távon együtt kell élnünk. Bánya és környezete érdekei ellentétesek, ám ezen ellentéteket a nagyobb közösség érdekében fel kell oldani. Aminek egyetlen célravezető módja kár és haszon olyan arányának megteremtése, ami megteremtheti a közös érdekeltséget is.

Eddig, bár a konkrét ügyekben gyakoriak voltak a csatározások, a súrlódásokat rendre kiegyezés követte. A vízügyi problémák közül a legfontosabbat, az ivóvízszolgáltatást az érintett üzemek mindenhol megoldották. A közelmúlt nagy vitájára (a Hévízi-tó ügyében) a nyírádi bauxitki-

termelés abbahagyását elrendelő kormánydöntés tett pontot. Arra, hogy a mesterséges vízszintsüllyesztés megszüntetése után a felszíni vizek eredeti állapota fokozatosan helyreállhat, éppen a megyében van jó példa: a bántai-ösküi forrásvidék regenerálódása. A termőföldek helyreállítására, a rekultivációra is mindkét vállalat nagy – és évről évre növekvő – összeget költött, nem eredménytelenül. A legutóbbi öt évben a Veszprémi Szénbányák 540 hektár, a Bakonyi Bauxitbánya 1200 hektár földterületet adott vissza mező- és erdőgazdasági hasznosításra.

Ennyi eredmény láttán akár optimisták is lehetnénk – ha a bányák szakemberei nem figyelmeztetnének komor arccal arra, hogy ők nem saját zsebükből, hanem állami dotációkból tudták viszonylag nagyvonalúan fizetni a kártalanításokat, a rekultivációs költségeket. E támogatásokat viszont a kormányzat egy tavalyi rendeletével visszavonta, amit a bányavállalatok mindmáig sérelmeznek. Azt mondják, hogy a környezetvédelem, a

termőterületek helyreállítása nem egy-egy vállalat magánügye, hanem állami érdek. Ez így igaz. Ám szerintünk nem következik belőle, hogy akkor a károkat is az „össztársadalom” fizesse, állami dotáció formájában! Ellenkezőleg: a társadalomnak éppenséggel rá kell kényszerítenie a bányákat az okozott károk megtérítésére, a tönkrement földek termőképességének helyreállítására. Amit persze csak akkor lehet elérni, ha a bányák termékeinek árában is megjelennek a valós költségek – köztük a rekultivációs költségek, kártalanítási kiadások is.

Nem a dotációt kellene tehát visszaszárítani, hanem a dolgokat valós értékükön kezelő piaci viszonyokat, s az érdekek törvényes védelmét mindenki számára egyaránt biztosító jogállamot kellene végre megteremtünk. Persze, akkor lesznek bányák – kérjük most a konkrétan említettektől elvonatkoztatni! – amelyek joggal sírják vissza a „rég szép” dotációs időket. Akkor ugyanis kiderül majd, hogy valóban gazdaságosan termelhető-e ki a hazai szénvagyion, s hogy valóban bomba üzlet-e a magyarországi bauxitbányászat...

Láng György Géza

A hivatal bestialitása

...avagy a létszámcsökkentés elleni orvosság?

Azt gondolom, sokunkat ütött szíven Makovecz Imrének az a megfogalmazása nemrégiben a tévében, hogy a „hivatal bestialitása”. Így minősítette a HIVATALT egy meglehetősen furcsa eset kapcsán – roppant találon. Amikor ennek hallatán leszögeztük magunkban, hogy ez ám a telitalálat, sorra jutottak eszünkbe a velünk és ismerőseinkkel történt „hivatal besítalitása” című esetek... Ezután két-három nappal bejött hozzám a szerkesztőségbe egy asszony, s elmondott egy olyan igaz történetet, amely szintén e „kategóriába” tartozik.

Sógora, aki néhány év múlva lesz csak ötven esztendő, pár évvel ezelőtt csak motorkerékpárral karambolozott. Az, hogy ő teljesen vértlen volt, esetünkben lényegtelen. Olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a műtétek során koponyacsontjainak egy részét műanyag pótolták, hiányzik egyik szemé, kezét sem tudja rendszeresen használni, nem beszélve a többi károsodásról, például az azóta is tartó pszichés problémákról. Az elsőfokú orvosszakértői bizottság mindennek ellenére ötven százalékos rokkantnak minősítette, ám a másodfok megállapította a 67 százalékos.

Egy év elteltével felülvizsgálaton kellett jelentkeznie – szintén első fokos –, ahol ugyancsak ötven százalékos rokkantságot állapítottak meg. Ez azt jelenti, hogy most december 1-jén következik be a nyugdíj megszüntetésének időpontja. (Amennyiben a rokkantnak időpontja. (Amennyiben a rokkantember „belenyugszik” az ötven százalékosba, azt jól tudjuk, mit jelent. Mindent, csak éppen megélhetést nem.) A tényyszerűséghez hozzátartozik, hogy az eddigi rokkantnyugdíja is csak közelebb kerülhetett, igaz, mostanában, hogy helyettesít sokat, bruttóban meg-

van a kilencezre. Tehát ennyi pénzből kell megélniük hármójuknak, ugyanis van egy gyermekük is.

A tényekhez tartozik még az is, hogy az orvosi szakvélemény október 3-án kelteződött, s azt 17-én postázták. Tehát egy hónap és tíz nap állt (volna) rendelkezésükre, hogy a különböző hivatalokban intézzék az ügyet, amit a körülményekre való tekintettel a sógoró vállalt – részben azért, mert ő jogász, tehát a rendeletek, jogszabályok szövevényében jobban eligazodik, mint húga és sógora. (Am jogi végzettségéről sehol nem tett említést, s még a doktori címet sem használta a bemutatkozásánál, hanem a köznapi életben használt asszonynevével ügyintézte. Tegyük ide minden cinizmus nélkül, hogy elég rosszul döntött, mert azért a hivatalok olykor meghatódnak a „doktoron”.)

Így Horváth Ákosné bement a Társadalombiztosítási Igazgatóság Tolna Megyei Igazgatóságának nyugdíj osztályára, hogy megtudakolja, mennyi is az úgynevezett felszólalás átfutási ideje. Mondták neki, hogy 2-4 hónap. Másképpen: ha a hivatalos átfutási időt kivárik, akkor jó két hónapig egyetlen vasat sem kap a szerencsétlenül járt férfi. Így a sógoró a nyugdíj osztály vezetőjét, majd az igazgatóság főorvosát kereste: hátha tudnak segíteni az intervallum lerövidítésében. Egy nap múlva telefonon elérte a főorvosnőt, aki nem ért rá fogadni Horváth Ákosnét, hanem azt javasolta, mondja

el bánatát telefonon. Amikor belekezdett, a vonal túlsó végén ridegen közölték vele, hogy ennyi a vizsgálatok és az intézkedés ideje. Ha a másodfok másként dönt, majd visszamenőleg kifizetik az elmaradást.

– Amikor harmadszorra is csak ez volt a válasz, kiborultam – mondja Horváth Ákosné. – Nem fegyelmeztem kellően magamat, ami érthető. De nem voltam durva, hiszen tudom, meddig szabad elmennem. Ezt munkatársaim is megerősíthetik, hiszen ők is hallották az ominózus beszélgetést. Erre mit mondott nekem a főorvosnő?

– Jobb lenne, ha saját magával foglalkozna! Forduljon inkább a körzeti orvoshoz, majd az ad beutalót az ideggyógyászatra. Ugyanis baj van az idegivel – és letette a telefonkagylót.

– Ha a sógorom képes lenne dolgozni, akkor már eddig is elhelyezkedett volna... De ezt sem állapota, sem pedig folyamatos gyógykezelése nem engedti meg – mondja csöndesen.

Úgy gondoltam, mindennek ellenére is sikerül meglelnie a társadalombiztosításnak a jászandékú kiskaput, hiszen a korábbi években sok jó tapasztalatom volt. Több alkalommal kértem segítségüket egy-egy panaszos ügyében. Azaz nem protekciót, hanem támaszt nyújtottak. A főorvosasszonyt nem sikerült megtalálni, így a régi ismerőst, az igazgatót hívtam telefonon. Nem óhajtom leírni a beszélgetés részleteit, csak annyit, hogy egyszerűen el sem mondhattam a történetet krono-

lógiai rendben, az igazgató folyton félbeszakított, s közölte, hogy például a főorvosnő nem vezetője a nyugdíj osztálynak (noha ezt senki nem mondta és gondolta), illetve, hogy a rokkant férfi az ötven százalékot így is kaphatja, s az miért nem jó ezekben a hónapokban... Amikor a harmadik erélyes közbeszólására azt kértem, hallgasson végig, közölte, hogy nem tart érdekesnek a beszélgetésre, mert igen ideges vagyok. Mi tagadás, ekkor tényleg ideges lettem, mert rádöbbentem: újabban ez a divat a társadalombiztosításnál. Ha valaki valamit kér tőlük, hát elküldik ideggyógyászati szakrendelésre. Igaz, a dolog és az „eljárás” teljességgel értelmetlen és érthetetlen, de napjainkban ez is egyféle módszernek tudható be. (Csak zárójelben: két kollegám is tanúsítja az igazgatóval történt beszélgetés részleteit és tónusát!) Eszembe jutott az is, hogy úgy látszik, inkább a hivatalok dolgozói idegesek, mert például a létszámcsökkentéstől, átszervezéstől félnek, s e hangnemmél öngyógyászati magukat.

A történethez azonban még valami tartozik. A három tagú család dombóvári. Így az ottani városi tanács igazgatási osztályának vezetőjével, Gyürisné dr. Javos Ilonával is beszéltem:

– A családnak adtuk már rendkívüli segélyt, s a napokban adtuk föl nekik ötezer forint rendkívüli nevelési segélyt... Amennyiben a férfinak meglesz a papírja a végleges állapotáról, akkor megpróbálkozunk a rendszeres nevelési segély juttatásával. De a feleség most többet keres, mint korábban, ám többet is dolgozik. Így félok, hogy éppen ezért nem lesznek jogosultak a segélyre. Ugyanis az egy főre jutó... szóval tudja... De ez már egy másik ördögi kör...

V. Horváth Mária

Az emberre egyszer csak rászakad a félelem...

„Fogoly voltam és meglátogattatok”

Hiába a megfélemlítés, hiába a provokatív agresszió, mégis vannak, akik útrakelnek Tökés Lászlóhoz. Egy létrejöttkor is idejétmúlt hatalmi rendszer fogcsikorgató próbálkozása, hogy a nemzeti, az emberi együttérzés megnyilatkozásait felszámolja. Mondják, a Ceausescu diktatúra végnapjait jelzi, mások szerint a Román Kommunista Párt kongresszusi üdvözlését továbbítja a Magyarországról érkezők elrettentése, eltávolítása Erdélyből. Ennek volt tanúja a múlt héten két Zala megyei református lelkész. Nevüket és a szolgálati helyüket nem közöljük, mert nem ádák fel a reményt, hogy a közeljövőben Tökés Lászlóhoz eljussanak.

Minden évben legalább egyszer eljutottam Erdélybe, de sok barát, kolléga van, akiről régóta nem hallottam. Valami nyugtalanság fogott el, jó lenne tudni róluk. Fialat kollégám és barátom csatlakozott, így ismerősök, családtagok üzemet és gyógyszereket is vittünk magunkkal. Titokban terveztük, hogy Tökés Lászlóhoz is el kellene menni, sokat nem gondoltunk, meglegedtünk volna, ha látjuk, valami jelzést adhatunk neki – kezd a z-i lelkész.

– November 13-án, hétfőn Borsnál léptük át a határt, némi szerencsével egy óra alatt átengedtek bennünket. Nagyváradon túl egy kollégánál éjszakáztunk, a következő napon a közeli falvakban áttelepültek családtagjait, gyermekeit kerestük fel, majd a Szilágyságba, kollégákhoz indultunk. Meghatóak voltak ezek a találkozások. Senki nem mondta, hogy ne menjünk, de arra sem biztattak, hogy keressük meg Tökés Lászlót. Az erdélyi református lelkészek többsége elismerően, együttérzően beszélt Tökés Lászlóról, hozzátéve, hogy maguk nem tudnak vállalni ezt a kiállást. De látják, hogy mindannyiukért teszi. A temesvári címet kértem: egyikük nekifogott, mire a másik rászólt: „ne te ird!”

Elgondolkodva, napokkal később is a történetek hatása alatt így folytatja vendéglátónk: – Szerdán délelőtt értünk Temesvárra, sejtettük, hol kell keresni a templomot. Egy helyen kérdeztük meg, merre van a Dózsa utca. Aztán egyszer

csak azt vettük észre, hogy abban a mellékutcában vagyunk, ahol a parókia, a templom áll. Az autóból körülnéztünk, és a bejárattal szemben egy dobozokkal megrakott Daciát láttunk. Továbbhajtottunk, két utcával odébb kiszálltam és 400 lejjel, az útlevelemmel elindultam. A barátom továbbment azzal, hogy fél óra múlva találkozunk. Ahogy a keresett mellékutca befordultam volna, éles csikorgással elém vágott a már látott gépkocsi, egy hatalmas fiatalember pattant ki belőle és felém rohant. Magából kikelve románul ordított valamit és kifelé tuszkolt az utcából. Gumibotjával is nyomatékot adott figyelmeztetésének, aztán elhajtott a kocsi, gondolom, az autónkat is el akarta csípni. Borzasztó érzés volt, amikor az emberre egyszer csak rászakad a félelem és senki nincs, akire számíthatna. Akkor döbbsentem rá, itt bármi megtörténhet.

– Visszaindultam a megbeszélte találkozóhely felé, mint a kollégám később elmondta, sántikálva, abból tudta, hogy baj van. Én észre sem vettem az ütlegetést abban a lelkiállapotban. Mielőtt beszállhattam volna az autóba, odaért újra a Daciás valaki. Ordítani kezdett és indulatában az autónkra süjtött gumibotjával, bennünket pedig eltávolított a kocsi. Szörnyű érzés volt, hogy egy nő is végignézte a fiatalember szereplését, és az arca sem rándult... Miután eltávolított társamtól is, nekivágtam az utcáknak, jó félórát bolyongtam, fogalmam sem volt, hol járok. Hátranézni, megállni sem merem, hátha mellettem terem „kísérő”. Amikor már szinte elhagyott az erdő, egy jó arcú hölgyet szólítottam meg, jól gondoltam, magyar volt. Az ortodox templomot kérdeztem, mert a hídhöz igyekeztem, ahol egyszer megálltunk tájékozódni a barátommal. Ez volt az egyetlen biztos pont. A híd közelében valóban elém lépett a társam, őt végig követték, de mielőtt bántalmazták volna, egy rendőr érkezett és okmányait kérte, igazoltatta. Befirta az autó rendszámát egy regiszteres füzetbe, az útlevelebe pedig egy pontot tett. Hazafelé és a határon semmi inzultus nem ért bennünket. Útközben és azóta sem tudtunk elszakadni a történetektől, nagyon mélyen érintett, nem azért, mert bántottak bennünket. Nekem egész úton egy bibliai idézet járt a fejemben: „Fogoly voltam és meglátogattatok”... Láttam, hol él Tökés László, és közelebbinek érzem a sorsát.

Takács Zsuzsa

Ameddig csak elért az emlékezet, a háromszéki Berecken lakozó Gábor család minden nemzedékének fiú tagjai gyalogrendű határőrként adták a szolgálatot. Így volt az Gábor József esetében is, ki a mezőváros tanácsosa volt, miként fia, István is, aki a főjegyzőségig vitte. Gábor István és Hosszú Judit házassága bővelkedett gyermekáldásban, hiszen a *százhetvenöt évvel ezelőtt*, 1814. november 27-én született Aront még két fiú, Imre és Dénes, valamint két leány, Julianna és Anna követte.

Gábor Áron az alsóbb osztályokat valószínűleg Berecken végezte, míg a középiskolát a ferencesek Kézdivásárhely melletti Kantán működő iskolájában kezdte, s az oktató atyák híres csíksomyói gimnáziumában folytatta. A fűrés-faragás csínját-bínját apja mellett elsajátító fiú itt ördögös masinákat szerkeszt – tűzfát felhúzó csigasort, tüzet oltó vízipuskát –, s ezzel nagy tekintélyre tesz szert társai között! Jó tanulmányi eredményei miatt tanárai is szeretik, ám minden hiába, a székely sorsnak be kellett teljesednie! Megváltik az iskolától (1831-ben) s a 2. székely gyalogezredben megkezdte szolgálatát. Feladatait oly kiválóan látja el, hogy hamarosan Gyulafehérvárra, majd Pestre, végül a császárvárosba kerül, mindenütt a tüzérségi ismeretek mind tökéletesebb ellátása céljából! (Ebből is látható, hogy – miként már Orbán Balázs, a Székelyföld leírója is helyesen észrevételezte – „nem áll, hogy Gábor Áron minden tudományos képzettséget nélkülözött volna.” Ellenkezéssel: Bécsben nemcsak a Genie Corps felsőbb műszaki előadásait hallgatta, de német tüzérségi szakkönyveket is beszerezett és tanulmányozott. Így aztán, mikor gyalogszerrel elindult hazafelé, az ágyúk készítésének és irányításának tudományát is elsajátította már. Miután 1842-ben alptantányús, később káplár lett, 1843 és 45 között még az öccsére rótt katonai penzumot is maga teljesítette.

Tizenöt évi katonáskodás után 1845-ben leszerelt, s hozzálátott, hogy tanult mesterségét, az asztalosságot is hasznosítsa. Az utókorra maradt számlák szerint koporsót, fakeresztet, szekrényt, festett tékát, íróasztalt készített. Ha nem Erdélyt vagy Moldvát járja, mindenütt hasznosítani igyekezvén ezermester képességeit, akkor Imre öccse házában lakik, aki Dénessel együtt gazdálkodik.

Így peregnek a napok, mígnem feleségül veszi Velcsuj Jusztiniát s így megállapodottá válik körülötte az élet. E vidékiesen csendes napok futásába robbannak be a párizsi, majd a pesti forradalmi események hírei, a kolozsvári országgyűlés eseményeiről szóló híradások. Puchner császári generális az osztrák parancsnokság fennhatóságának elismerését követeli Erdély néptől, miközben összeszedik és elszállítják a fegyvereiket.

1848 novemberét mutatja a naptár, mindenütt az osztrák csapatok diktálják a módot, egyedül Háromszék szabad! Össze is ül Sepsiszentgyörgyön a megyegyűlés e hónap 12. napján, hogy döntsön: harc vagy behódolás. A nyomasztó hangulatban kezdődő gyűlést Nagy Ferenc gidófalvi református lelkipásztor próbálja lelkesítő szavaival oldottá tenni, de hiába. Sokak véleményét fogalmazza meg Háromszék kormánybiztosa, Berde Mózes, amikor kijelenti, hogy a lelkesedés szép, de ágyúk nélkül, amivel harcolni tudnának, nem ér semmit sem.

Ekkor történt, hogy az idáig csendben meghúzódva a hátsó sorok egyikében ülő és figyelő Gábor Áron felállt, s emelt hangon kiáltotta legendás szavait: „*Lészen ágyú!*” S a figyelmet eképpen magára vonva így folytatta: „*Uraim! Semmi mást nem kérek, mint felhatalmazást, hogy a fülei vashámozhoz utazhassak s ott dolgozhassak, s ha mához két hétre Sepsiszentgyörgy piacán 6 ágyú nem lesz felállítva, s ha azokkal a próbálvéseknél célt nem találok, akkor én magam állok 10 lé-*

A SZÉKELY ÁGYÚ ÖNTŐ

175 éve született Gábor Áron

pésnyire az ágyú elibe céltáblának.” Az első ágyút a Magyarhermány melletti Bódvaj vaskohójában Kiss János sepsiszentgyörgyi harangöntővel együtt készítette. S 11 nap múltán Gábor Áron bemutatott 5 ágyút; a november 23-i gyűlés az ellenállás mellett döntött! Nemsokára Hídvégnél, Aldobolynál, Hermánynál dörögtek az ágyúk, gyilkos tüzet szórva a betolakodó császáriakra. Kézdivásárhelyt ugyancsak beindult az ágyúgyártás, itt Gábor Áron útmutatásai szerint Thuróczi Mózes részöntő vezetésével születtek a fegyverek.

Az ellenállás lelke, a tüzérség megszervezője volt, akit Kossuth tüzérhadnaggyá, Bem őrnaggyá léptetett elő.

Torjáról salétrom, Kovásznáról kén érkezett, Szacsavay János eszterneki birtokos puskaport, Jancsó Miklós gyutacsot készített, Thuróczi műhelyében 90 ágyút-öntöttek, Háromszéken 125, Maroszákon 93, Udvarhelyszéken 14, Aranyosszákon 25 ágyú öntetett. Gábor Áron és az egész Székelyföld népe hősi küzdelmet

folytatott. Nem rajtuk – hanem a cár seregeivel kialakult sokszoros túlerőn – múlt, hogy harcuknak el kellett bukni. Az 1849. július 2-i ütközetet a cári és a székely hadak között tragikus véget ért. Az Uzon és Kököcs vidékén felállított ágyúkat Gábor Áron maga irányította. Már két lovat kilőttek alóla, amikor őt magát is eltalálta egy hatfontos ágyúgolyó, bal karját leszakítva és bal oldalát összeroncsoolta. Holtan esett le a lóról. Előbb Uzonban, majd Eresztvényben temették el.

Miközben örök nyugalomra helyezték, s folyt a temetési szertartás, az ágyúk szakadatlanul dörögtek. Semsey százados ütegei viszonozták az oroszok ágyútüzét. Sírjára idővel egyszerű sírkő, köré léckerítés került. Bajtársai, de a Székelyföld egész népe még évtizedekkel később is kegyelettel őrizte Gábor Áron emlékezetét. Ez többek között szép, s egyre szépülő legendák formájában, de abban is megnyilvánult, hogy a sírja előtt szekérral vagy gyalogosan elhaladó férfinép főbelijét tisztelettel megemelte...

...Mi pedig, e kicsinyke haza magyarjai utcákat és tereket neveztünk el a székely hősről, s nincs olyan nemzedék, amelynek tagjai ne ismernék a lelkesítő, mégis torokszorító éneket: „Gábor Áron rézágyúja fel van virágozva, indulnak már a tüzérek messze a csatába...”

A főváros budai oldalán pedig – közel az 1956-os forradalmunk történelmi eseményeit megért Bem-szoborhoz –, az Öntődei Múzeum előtti sétányon mellszobra látható.

Ugyancsak Budán áll az 1980. november 27-én felavatott, Vadász György építész és Kiss Sándor szobrász közös alkotásaként készült emlékműve. A hámost idéző talapzaton Gábor Áron domborműve, felül pedig egy törött, fél ágyúgolyó.

Száznegyven éve halt hősi halált!
Még harmincöt évet sem élt...

Dr. Polgárdy Géza

Fájó emlékezés

Hol vagytok ti régi karácsonyok, karácsony előtti roráték, hajnali didergések, csontokba hatoló korai harangszók...?

Szigorú rend szerint kövesült arcunkon a mosoly. Kapaszkodó létünk gyéren kuporgatott pirját dézsmálta a fagyos remegés. Karácsonyesti betlehemek dideregve igyekeztek a fagyos éjszakában a kivilágítatlan utcákon át; bekopogtattak ide is, oda is kevés adomért, melegért, szeretetért. Pompás vaskeletések mögül bősziült kutyák riasztották el őket, de a hóbundába bugyolált kis házacsákák nyikorogtatva nyitottak ajtót azok előtt, akik a rövid boldogság csalfa ábrándjait kergették a Szent Estében.

Hunyászkodó kémények szagos füstje szállt alá, őrtálló szegénység terelte a hózivataros felhőket. Egyszálruhás, idomtalan lábcskák találkoztak a kapukban, váltották egymást a betlehemesek, a kéregetők az ablakok alatt, oldalukon vászontarisznya, abban zörgő dió, alma, aszalt szilva, körte lapult az ajándék énekért, kántálásért, nyomor-romantikáért. Mind a földhözragadt összetartozás égi záloga.

Fáj az emlékezés, a mesévé színeződött valóság. Dideregtünk, de a szeretet melegétől vert szívünk... Aztán, később ezt a fagyos meleget is kidermesztették belőlünk. Lettünk gazdag koldusok, koldusabbak a koldusoknál. Vajon mit hoz a jövő...? Lesz-e erőnk – legyen erőnk! – a Szív melegének újratermeléséhez, jövőnk békés felfűtéséhez?

Révay Gyula

A harangok a háborúban halnak meg, és a békében születnek

Az átutazó megkérdezi a falu plébánosát: Atyám, délben miért nem harangoznak?

- Sok oka van annak fiam!
- Mondjon egyet!
- Hát például nincsen harangunk...

- Túl a tréfán, szükség van új harangokra, mert a templomok minden harmadik harangját elvitte a két világháború. A harangok a háborúban halnak meg, és a békében születnek. A születő harangok mesterével, a 62 éves Gombos Lajos bácsival beszélgettünk. Lajos bácsi beleszületett a mesterségbe, édesapja az elmúlt évszázad legnagyobb harangöntője volt Magyarországon. 100 emberrel dolgozott. Sokat szállított külföldre. Arra kértük, mondja el, hogyan válik a rideg fémből a lelkeket melegítő és vigasztaló, villogó fényű, büszke harangtest.

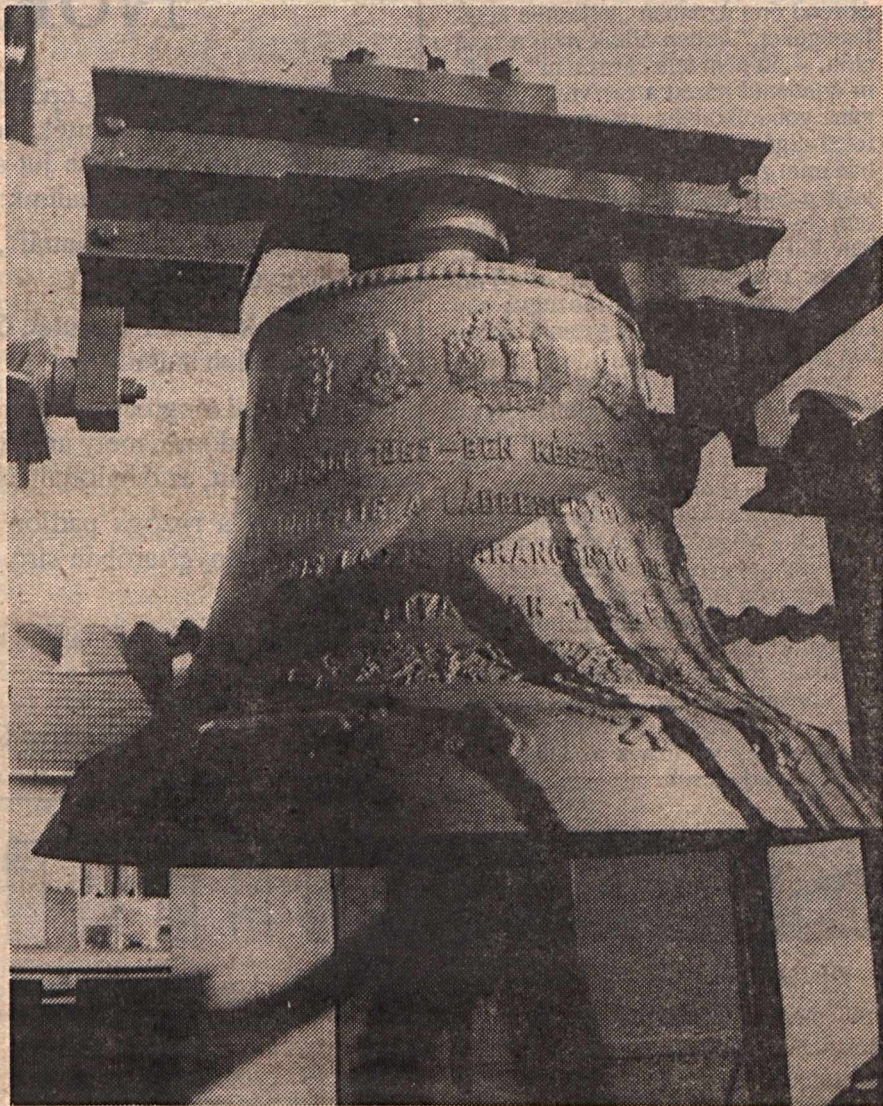
- Megrendelés után a helyszínen tanulmányozzuk a feltételeket. Vagy egy megrepedt harangot kell újraönteni, vagy egy teljesen újat kérnek. Az utóbbi esetben meg kell tervezni a harang zenei hangját úgy, hogy a meglévővel összhangban legyen. A harangok között éppen úgy létezik dúr és moll hangzat, mint bármely más hangszeren. Ha elkészültek a tervek, jöhet a fizikai munka. Tégglából egy búbos kemence formájú alakzatot faragunk és agyaggal kisimítjuk, (melynek üregébe majd a faszénet tesszük.) Ez a tárgy tölti ki a készülő harang üregét. Erre a magra épül rá (szintén agyagból) az álharang. Ezt követően egy különleges masszát keverünk tejből, tojásból, cukorból, emberi hajból, rompalából, samottlisztből és finomított, égetett agyagporból. Az így kapott tejfelszerű masszával kilencszer kell beecsetelni az álharangot, hogy abszolút repedésmentes legyen. Semmiféle más, mesterséges anyaggal nem tudnánk ezt tenni. Azért kell még mindig a kétezres éves hagyományos technológiával dolgozni. Az így meg-

munkált álharangot a levegőn szárítjuk ki. Teljes száradás után kenderrel és újabb agyagrétegekkel megvastagítjuk (ez lesz a harang külső negatívja), és belülről fűteni kezdjük faszénnel. A szárítás után mint egy hordót, abroncsokkal és kampókkal látjuk el. Egy 300 kilós harang formája 6-700 kilót nyom. Következik a kiégetés, amit ott álló helyzetben végzünk el. Majd szétszedjük az egész formát, s kivesszük belőle az álharangot, és újból összerakjuk. Így kerül az öntőgödörbe. Megépítjük a hozzá vezető öntőcsatornákat, és az egész gödört a formával együtt betemetjük. 1200 C fokon öntünk. A szilárduló fémnek 72 óráig kell a gödörben hűlni. Ha az öntés sikerült, szétszedjük a formát, és a nyers öntvényt megtisztogatjuk. A végső fázisban rezgémérést végzünk. Ha nem megfelelő az új harang zenei hangja, akkor jöhet a nagykalapács, és kezdhethetjük előről az egészet. Legvégül a kész harang próbaállványra kerül beavatásra, az esetleges rejtett hibák előcsalogatására. Itt veszik át és fizetik ki az egyházak. Az én mesterségem több szakmából tevődik össze. Értetni kell a lakatos, kőműves, öntő, bronzműves, cizelláló, szobrász mesterségekhez, hogy sikeres munkát lehessen végezni. A munkafolyamatok bármelyikében a legkisebb emberi mulasztás is selejtet eredményezhet, és 4-5 hónapos munkát tehet semmivé.

Ilyen egyszerű a harangöntés Magyarországon egyetlen bronzharangöntő műhelyében, Órbottyánban. Arra a kérdésre, hogy mi lesz ezzel a mesterséggel a mester visszavonulása után, Lajos bácsi így válaszolt: „Míg hit lesz, gyülekezetek is lesznek, s addig lesz harangöntés is!”

Legyen igaz! Nehogy egyszer beharangozzák a hírt, hogy a harangöntésnek már harangoztak.

Figler Csaba

Míg hit lesz, gyülekezetek is lesznek, s addig lesz harangöntés is.

A mester és a műve

A viaszbetűk metszése

Történet az aluljáróból

November 17-én a Ferenc körüti aluljáróban nem árultak mint szoktak paprikát – „huszé' tizet” –. Ellenben egy idős néni kaprot árult. A törvény és rend őrjei azonban „teljesítve kötelességüket,” ketten álltak meg a néni előtt: – „itt nem lehet árusítani”. A néni értetlenül nézett a szervre... Jómagam gondolkodóba estem a látottak felett. Egész héten árulják itt – olcsóbban mint az állami üzletek! – papriká-jukat a nagyhangú fiatalasszonyok. Ez sem elítélendő! Az idős asszonyt azonban kiültették az aluljáróból. A két rendőr is sajnálkozva nézte a nénit, amint szegény nehezen mozogva pakolta össze a kaprot. A parancs azonban parancs!

A jóérzés mégis felülemelkedett a két fiatal egyenruhásban. Talán nagyanyjukat látták az engedély nélküli árusban, talán eljövendő öregkorukra gondoltak – nem tudom. Az egyik inlézkedő a néni karját végigsimítva azt mondta: – Mi szoltunk. Máskor ne tessék kijönni, úgyszólván hideg van. Talán még meg is tetszik fájni...” Eddig nem éreztem melegség töltött el. A sokat szidott testület fiataljai tényleg szolgálnak. Érzéseiktől indítva igyekeznek állépní a parancs sokszor embertelen követeléseit. Most érzem először, hogy változnak az idők, változnak az erkölcsök. (stoffán)

Jannisz Ritszosz

Nők

A nők olyan távoliak. Lepedőik jó éjt lehelnek. A kenyeret az asztalra tették, hogy hűjával ne legyünk. S akkor eszünkbe jut a bűnünk. Fölkelünk ültünkéből s megszólalunk:

„Ma nagyon elfáradhattál”, vagy: „Hagyd, majd én gyújtok világot.”

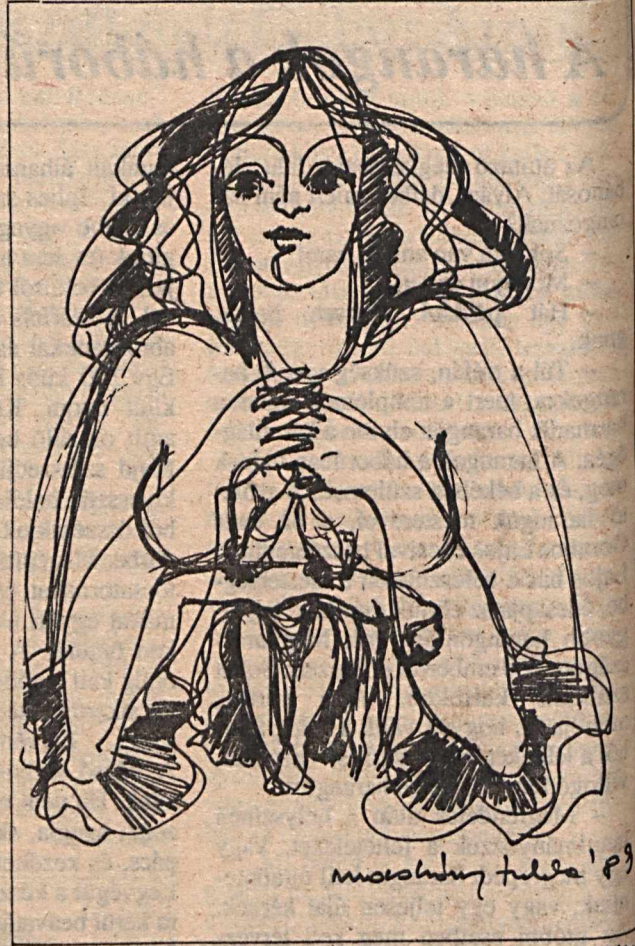
S mire felemeltük a gyufát, ő már fordul is, és megmagyarázhatatlan

vozzalmával megint a konyha felé indul. A váll keserű kis domb, mely annyi halottat takar – a család halottait, az ő halottait és a tiédet.

Hallgatod a rozoga padlón recsenő lépteit, hallgatod a tányértaróban síró tányérokat, aztán idehallod

a vonatot, amely katonákkal rakva a frontra robbog.

(Somlyó György fordítása)

Macskássy Izolda: Piéta

A pokróc

Nálunk a lótakarót nevezték így. De azzal takarták le a konyhában levő „heverőt”, meg azt terítették le gyermekkoromban a földre az „első” szobában, melynek nem deszkából volt a padlója, hanem szombatoként és ünnepnap előtt édesanyám sárga agyaggal, „sárgafölddel” meszelte fel. Csodajó dolog volt az a pokróc. Készítésének legfőbb mestere öreganyám volt, aki telente négy „nyüst” között szőtte a lakószoba egyik részében már decemberben felállított fa szövőszéken, mely különben használaton kívül a pajta deszka oldalára volt felakasztva két erős kampósszegre az eresz alatt. Csak a hengerek, a kerekék, meg a bordák kerültek fel a szövés befejezése után a padlásra. A bordák külön, meg a nyüstök is, nehogy valami haszontalan egérféle kárt tegyen bennük. Ha a bordának kitört egy foga, édesapám gyorsan teit helyére egyet, melyet a kéznél lévő nádszárból hasított. A nyüstöt meg a nagyanyám igazította meg, ha valahol elszakadt, sőt külön erre a célra font erős kenderfonalból kötött is boszorkányos ügyességgel. Mert mindezek kellett az a pokróc szövéséhez.

Magunk természetítettük a kendert, nyűttük, áztattuk, kivetítettük, szárítottuk, vágtuk, tiloltuk, gerebeneztük és fontuk. A kész fonalat pároltuk – fehérítettük –, majd gombolyítottuk, hogy utána a „vetélőre” kerüljön és nagyanyám számolgassa, hogy hány „ige” is van rajta, amit színes madzaggal kötött el egymástól. Ezután került feltekerésre a szövészekre, majd belefűzve a nyüstökbe és a bordába. Ekkorra már készen volt a sokszínű rongy vékony szalagokra hasogatva. Ezt már magam is tudtam – melyik falusi gyermek nem – hasogatni vagy olóval vágni. A színek összeválogatása édesanyám dolga volt. Naponta elcsodálkoztam, hogy mekkora is készült el a rongyból szőtt pokrócból. Egy-egy télen két-három „tekerék” is lekerült a hengerről. Ezután történt a szabása, majd az újra való összevarrása, hogy a lovakat le lehessen vele takarni, vagy a földre leteríteni.

Ezek a pokrócok kerültek a lovakra hűvös napokon, meg az ülésdeszkára is. De ez lett leterítve a kocsni mellé vagy a fa alá, ha kint a mezőn költöttük el reggelinket, ebédünket. Ezzel a pokróccal lett letakarva a kocsni alatt a frissen kaszált fűbe helyezett fekete csöcsös korsó tele vízzel, hogy hideg maradjon akár délig vagy délben újratöltve estélig. De ezzel takaróztunk be, ha jött a zivatar és esett az eső. Olyan pompás volt, hogy nem engedte át a vizet. De ebbe csavartuk lábunkat télen a szánon, ha fát hoztunk haza az erdőről vagy a trágyát hordtuk ki a mezőre. Szép is volt, jó is volt, ha mindjárt nem is olyan, mint a vásárban vett vastag lótakaró, melyet csak a jobbmódúak vettek s azt terítették a vesszőből font üléskosárra, ha piacra, vásárra vagy éppen búcsúra mentek a sárgára festett parádés kocsival. Ma már csak a vásárban lehet látni, ahol a városiak veszik lakásuk díszítésére. Nekem így maradt meg emlékezetemben, mint a falusi paraszti élet egy kedves színfoltja, melyre hét évtized után is szívesen emlékezem.

Kiss József

Metamorfózis (Gabó)

Ezekben a napokban sokat sétált. Végigjárta a sétákat, szinte valamennyit. Élvezte a szabadságot. Ízelgette a hegyi levegőt, nagyokat szippantva belőle. Szinte megrágtá. – Az vagyok-e még, mint aki fél esztendeje? – türemkedett számára a kérdés. Bárhogy variálta a gondolatait, mindenüti törésvonalakba ütközött. Nyílt törésvonalakba. Böles szeretett volna lenni, higgadt, a kimúló elefántok parttalan nyugalmaival. A koraoszi ragyogás hunyorgásra ítélte. S ekkor – bármennyire hihetetlen – e részrezt optikával megpillantotta hajdanvolt önmagát. Belefűzött a csöndbe. Mocnatan esetlegesség vette körül. Semmi zaj. Akár egy Chagall-képen, elindult önmaga felé. Micsoda perc, helsingőri pillanat! Már-már kezét nyújtott önmagának, amikor a háza mögött gally roppant, s a látomás ellillant. Elpirult, mint akit őrzött titkában kilestek.

2.

A doktornő az asztal sarkának támaszkodott, tapinthatóan csak testben volt jelen. Gabó előadta neki megkötöződésének történetét. Az figyelmesen hallgatta. Nem nevette ki, nem is látszott meglepettnek. „A személyiség akkor személyiség, ha különböző körülmények között, különböző módon viselkedik” – idézte, ha nem is szó szerint az ismerős sorokat. Az ön képzeletét pedig, fiatal úr, ha nem is kizárólagosan szerzett érték, most ilyen alakot öltött – mondta szinte csak önmagának. Gabó érezte, hogy a doktornő nem hisz neki. Pedig tudta róla, hogy e téren annak elérhetetlen érdemei vannak. Fáradt volt talán? Vagy nem látta értelmét a látszólag meddő diskurzusnak? Gabó másra akarta terelni a szót, amikor hangos berregéssel megszólalt egy csengő. Aznap a doktornő ügyelt.

3.

Elunta a várakozást. Visszament a szobájába. Kinyitotta az ablakot és hanyattdől az ágyon. A szemköztes fal függőleges mezején egy bogár araszolt egyre feljebb. Nézte a bogarat, miként igyekszik az egyre magasabbra,

egészen a mennyezetig. Onnan azonban nincs tovább. Jó a bogárnak, mert még nem tudja, hogy a kaptató véges! – Gyere, te szerencsétlen – szólalt meg Gabó, feltápászkodva az ágyról, majd a bogarat az ablakpárkányra tette. Az onnan pillanatok alatt eltűnt. Valami még nem nevezhető, furcsa érzés vett erőt a fiún. Kölyökkorában érezett hasonlót, amikor egy hurokkal fogott madarat bízta rá, hogy őrizze, hogy az meg ne szökjön. Hogy milyen madár volt, arra már nem emlékezett, csak fogta furcsa szorongással, s talán egy cseppet még büszke is volt rá, hogy épp őrá bízták. A madár megadással túrta a rabságot. Miért? Miért? Egy idő után már irritálni kezdte, hogy az kísérletet sem tesz szabadulására.

– Ostoba! – motyogta akkor is magában – ostoba! Hát nem kell a szabadság? Miért nem próbálkozol a meneküléssel? Miért nem?

A madár teste megrándult, de ez inkább volt önkéntelen, mintsem szabadulás szándékú. Tisztán emlékezett. Már-már toporzékkolt. – Ostoba jószág! – tört ki belőle –, s lábainál fogva, oldalvást felhajította. Az először visszafelé zuhant, csak amikor szabadságára eszmélt, emelkedett mind erőteljesebb csapásokkal egyre magasabbra. Gabó még hosszan nézett utána, nézte a madár horizontra feszülő keresztjét. Megmagyarázhatatlan melegség öntötte el. Többször játszott már a gondolattal, hogy egyszer majd megírja. Olvasta egyhelyütt, hogy ími anyni, mint elvonatkoztatni magunkat, de ez a módszer legrejtettebb álmainkhoz vezet vissza. Nos, hogy is van ez? – vette tekintetét a jól ismert falra. Képtelen volt a továbbgondolásra.

4.

Kölyök – és kamaszkorból nem őrzött sok emléket. Az első, érzékeny pogány élmény egy Botticelli-kép nyomán érte. A címére már nem emlékezett, hisz az örök kárhózat terhet hordozta a kép. Istent komolyan félté, s tartózkodott is mindentől, ami már eredendően bűnös. Így hát nem maradt számára más, mint a polgári sivárság, anyai zsarnoksággal fűszerezve. Az iskolában szinte végig szorongott, csak a hitoktatóját szeretett. Egy élő Savonarola jelent meg előtte, ha találkozott, s ő még ezt gondolataiban tovább miszifikálta. A misék nyilvánosság, ünnepélyessége közösségi élményt nyújtott számára, egyúttal kiutat is, anya bűvköréből. Gabó egyre újabb felismerések tették boldoggá.

Bayer Béla

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ 8.20: A hét zeneműve. 8.50: A hét költője: Keszthelyi Zoltán. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Hagyományápolók. 11.34: Szobotka Tibor novelláiból. 12.45: Egy hazában. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Értékmegőrző. 14.35: Kóruspódium. 15.00: Az olvasás gyönyörűsége. 15.30: Zenei Tükör. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Miska bácsi negyedórája. 16.30: Nyitnikék - Kisiskolások műsora. 17.00: Eco-mix. Gazdasági magazin. 17.30: Beszélgetés zenéről. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 19.40: Népdalok nádsípon, dorombon, körtémuzsikán és citerán. 19.50: Gong. 20.00: Első kézből. 21.00: Huszas stúdió. 21.10: Tárjak ajtókat. 22.00: Hírvilág. 22.33: Halló, itt vagyok! 23.30: Haydn: B-dúr szimfónia No. 51.

PETŐFI RÁDIÓ 8.05: Rivaldafényben: Francia sanzonok. 9.05: A Zsebrádiószínház bemutatója. 9.24: Kálmán Imre operettjeiből. 10.00: Magyarán szólva. 10.15: A heavy metal kedvelőinek. 11.05: Hogy tetszik lenni? 11.35: Vukán György szerzeményeiből. 12.10: Nóták. 12.53: Kis magyar néprajz. 13.05: Slágerműzeum. 14.00: Kettőtől ötig... 17.05: Kölyökrádió. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Vissza... 20.00: Összjáték. 21.05: Webber-est a Madách Színházban. 21.50: Nóták gitáron. 22.05: Rockvilág. 23.20-0.14: Álom szármány - könnyűzene.

BARTÓK RÁDIÓ 9.06: Zenekari muzsika. 10.00: Pászthy Júlia operáriákat énekel. 10.30: Zengjen a muzsika. 11.00: Romantikus kamaramuzsika. 12.05: Az Osztrák Rádió énekkarának hangversenye a Bécsi Rádióban. 13.00: Toll és mikrofon. 14.00: Zenekari muzsika. 14.55: Kapcsoljunk a 6-os stúdiót. 16.05: Busoni: Doktor Faustus. 17.10: Zenekari muzsika. 18.30: Történet. 19.05: Follow me! 19.20: Kommt mit! 19.35: Kapcsoljunk a Zeneakadémia kistermét. 20.35: A politikus rektor. Kb. 21.30: Basszusáriák. 22.00: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekara játszik. 22.51: Magyar zeneszerzők. 23.29: A hét zeneműve.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 6.00: Kezddik a nap: hírek, hírmagyarzatok, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek 8.10: Élőgyház 9.00: Hírek 9.10: Földközben 9.40: Nyugati folyóiratszemele 10.00: Hírek 10.10: Zene-szó 10.40: Nyitott szemmel 10.50: Nyugati levél 11.00: Hírek 11.10: Protestáns világ 11.40: Irodalmi műsor 12.00: Déli harangzó - Hírek 12.10: Múlt idő, jelen idő 13.00: A Mai nap és műsorismertetés 13.25: A munka világa 13.50: Nyugati levél 14.00: Hírek 14.10: Zene-szó 14.40: Hobby 14.50: Párizsi magyar figyelő 15.00: Hírek, műsorismertetés - Délutáni rendezés 16.00: Hírek 16.10: Múlt idő, jelen idő 17.00: Hírek, műsorismertetés 17.10: Forgószínpad 17.45: Nemzetközi sajtószemele 18.00: Hírek, magyar- és világhíradó 18.40: Irodalmi műsor 19.00: Hírek 19.10: Perizkóp 19.40: Figyelő 20.00: Hírek, magyar- és világhíradó 20.40: Kelet-európai szemle 20.50: Magyar lapokból idézünk 21.00: Hírek, műsorismertetés 21.10: Forgószínpad 21.45: Nemzetközi sajtószemele 22.00: A Mai nap késő esti kiadása 22.30: Zene-szó 23.00: Hírek 23.10: Perizkóp 23.40: Figyelő 24.00: Hírek 0.10: Nemzetközi sajtószemele 0.25: Kelet-európai szemle 0.35: Magyar lapokból idézünk 0.45: Műsorzárás

TV1 9.00: Képpújság. 9.05: Tévétna nyugdíjasoknak 9.10: Csongor és Tünde. Tévéjáték. 10.30: A HÉT. 11.30: Delta. 11.50: Képpújság. 16.25: Hírek. 16.30: Déli vidóúság. 16.40: Hírek román nyelven. 16.45: Három nap tévéműsora. 16.55: Kuckó. 17.45: Szám-adás. 18.00: Egy szó, mint száz. Nyelvi fejtörőjáték. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: Új cím-cím. Irodalmi rentvényműsor gyerekeknek. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Új Nyitott Könyv. 21.05: Panoráma. 21.50: Reklám. 21.55: Iparterv. 22.45: Híradó 3.

TV2 17.00: Képpújság. 17.15: TV2. 17.45: Kérdezz! Felelek. 18.00: Hétfőn hatkor. 18.25: Gyerekeknek! 18.50: TV2. 19.00: A Forsyte Saga. Angol családregény. 19.50: TV2. 20.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 20.55: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Telesport. Kb. 23.00: TV2. Napzáta.

RTL PLUS 6.00: Halló Európa - Jó reggelt Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Telebutik. 11.00: A világ legkisebb háborúja. Olasz rajzfilm. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: A mai nap műsorából. 13.05: Telebutik. 13.30: Kaliforniai klán. Családsorozat. 14.15: A Springfieldek története. Családsorozat. 15.00: Csaló család ellen. Krimisorozat. 15.45: Üzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00:

Ketten a szolgálatból. Krimisorozat. 16.30: A hatmillió dolláros férfi. Akciófilm-sorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Játék, majd: Rajzfilm. 17.55: Hírek. 18.00: Baretta. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Airwolf. Akciófilm-sorozat. 20.15: A főnök. Krimisorozat. 21.10: Keresztül a poklon. Amerikai akciófilm. 22.35: Hírek. 22.40: Kult-Tour. 22.50: Kulturális magazin. 23.20: Férfimagazin. 0.00: Pankráció. 0.35: Airwolf. 1.20: Aerobic. 1.25: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL 7.00: Napkezdés. Hírek, időjárás. 8.00: Egyveleg. 14.30: Forró drót. 15.30: Nino Firetto zenés kívánságműsora. 16.30: Hullámhosszon. 18.30: Off the Wall. 19.30: Időlánc. 19.55: Időjárás-jelentés. 20.00: Turistamagazin. 20.30: Utazás Indiába. 21.00: Túlélés. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Vadvilág. Természetfilm-sorozat. 22.40: Thaiföldi panoráma. 23.10: Kifzetés a bozótból. Természetfilm. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Száz európai slágerlista. 1.20: Időlánc. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5 16.05: Hírek. 16.13: 7-ről 7-re. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatitkok. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Világ a felhők között. 19.00: Kaland és utazás. 19.30: Hírek, időjárás. 19.30: Csillag papíros. 20.00: Új Világ. 21.00: Thalassa. 22.00: TV-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Gros Méchant Show. 23.30: Fel-szabadulás. 0.30: Csillag papíros. 0.50: Műsorzárás.

SATI 6.00: Jó reggelt a SATI-gyell! 8.30: Hírek. Időjárás. 8.35: Közkórház. Családsorozat. 9.20: Konyhatündéreknek. Horoszkóp. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. Családsorozat. 10.00: Hírek. Időjárás. 10.05: Mister Ed. Vigjátéksorozat. 10.30: Mint tolvaj az éjszakában. Osztrák filmvigjáték. 12.30: Szerencsekerék. 13.00: Tévéközse. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Pixi az égi kakukkfészékben. Rajzfilm-sorozat. 14.30: Háztartási ötletek. Horoszkóp. 14.40: Közkórház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Daniel Boone. Westernsorozat. 17.00: Hírek. Időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Carson és Carson. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.00. Szerencsekerék. 19.30: Népi ünnepek. 20.25: Időjárás. 20.30: Hunter. Krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Bobby gróf kalandjai. Osztrák filmvigjáték. 23.10: Hírek. Sport. Időjárás. 23.20: Hírek és sztorik. 0.00: Vallásos szem-szögből. 0.05: Műsorelőzetes.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Csodálatos évek. 9.30: Osztrák képek. 9.55: Akkoriban. 10.00: Iskolatévé. 10.30: A színész. Amerikai film. 12.00: Az orosz kenyér. Dokumentumfilm. 13.00: Hírek. 13.05: Jogi esetek. 13.35: Heti körkép. 14.00: A világ metrói. 14.15: Batman. Akciófilm-sorozat. 14.40: Praxis Bülowbogen. 15.35: Kum Kum. 16.00: An-tan-ténusz. 16.20: Míni színpad. 16.30: Vif-zack. 17.10: Janna. 17.35: Míni tudósítás. 17.55: Mackókék. 18.00: Mi. 18.30: Jack Clementi. 19.30: TV-híradó. 20.00: Sport hírek. 20.15: Hétfői sport. 21.15: Miami bűn. Krimisorozat. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: A fiú. 23.10: A barátok. Olasz film. 0.50: Hírek. 2. műsor: 16.50: Művészlexikon. 17.00: Találkozás az állatorvosnál. 17.30: Hársfa utca. 18.00: Csodálatos évek. 18.30: Wurlitzer. 19.00: Tartományok mai napja. 19.30: TV-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Két müncheni Hamburgban. Filmsorozat. 21.15: Schilling. Gazdasági magazin. 22.00: TV-híradó 2. 22.25: Mesterséges tavak. 23.10: Othon vagyunk ebben a világban. 0.00: Hírek.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: TV-naptár. 8.30: Aliz a csodák földjén. Sorozat gyermekeknek. 9.00: Iskolatelevízió. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották - nézzék! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program. ism. 16.30: Magyar híradó. 17.15: TV-napló I. 17.35: Oktatóműsor. 18.05: Számok és betűk. 18.25: Látókör. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: TV-napló II. 19.53: A mai sport. 20.05: Adagio. Dráma. 21.05: A hangszer az hangszer. Komolyzenei műsor. 21.50: TV-napló III. 22.10: Angol nyelvű hírek. 22.15: Éjszakai program. 0.15: Hírek. 0.20: A keddi műsor ismertetése. 2. műsor: 17.40: Műsorismertetés. 17.45: Hírek. 17.50: Tv-naptár. 18.00: Zágrábi panoráma. 18.15: A sport világa. 19.30: Tv-napló. 20.00: Párhuza-

mok - külpolitikai műsor. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: Szórakoztató zenei kis koncert. 21.15: Véletlen partnerek. 22.10: Perspektívák. 23.40: A keddi műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SATI műsorát részletesen közli a Telehold

Folytatásos dokumentumnovella V.

Kovács József: A POZSÁR-ÜGY

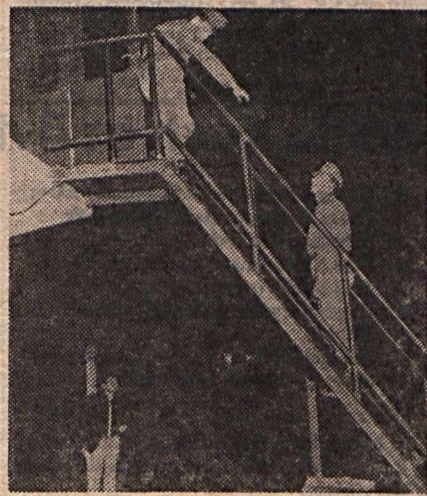
avagy gyilkosság a vörös laktanyában?

Lehet, hogy Janikát mégis 11 óraker lőtték le?

Milász Ferencné: Mezei ügyészhez került az ügy. Az egyik fényképen látható egy lavór is. Megkérdeztem: „Mit keres az őrtoronynál egy lavór”? Mezei ügyész: „A helyszínen lemosdatták Janikát.” Rendben van: „Akkor miért nem a bemeneteli nyílást fényképezték le? A vér és sárrejtőg kellett volna a bemeneteli nyílásról lemosni.” Mezei ügyész: „Ne magyarázzon asszonyom, a bemeneteli nyílás le lett fényképezve.” Megkérdeztem: „Hol? Ilyen fényképet én nem láttam.” Mezei ügyész: „Itt van a többi felvétel között.” És összecsuksa a paksamétát. Azt mondtam: „Nekem ne a prosek-túrai képet mutogassa.” Mezei ügyész: „Ez nem prosek-túrai kép.” Azt feleltem: „Tessék idefigyelni, ezek a felvételek alá vannak írva, kívülről tudom. Fényképek a bemeneteli nyílásról a prosek-túrai felvételek alapján.” Mezei ügyész: „Ez elírás.” Azt kérdeztem: „Ennyi elírás van? Ezek a képek a prosek-túráról készültek, a boncaszalon fekszik Janika. A kimeneteli nyílás van lefényképezve, a bemeneteli meg nincs. Jó lenne, ha elmondanák, hogy a jobb oldalára előre, a hajára hogyan került agyvelő? Ha hátul megy ki az agyveleje, előre nem kerülhet.”

Miután a perújrafelvétel nem sikerült, keresni kezdtük az orvost. A beadványainkban három dolgot kértünk. Lövéspróbát, úgy állítsák be a helyszínt, ahogyan elmondták, Iojenek egyet, hogy milyen a lövésreakció. Az orvost, az orvosokat hallgassák ki, akik akkor a helyszínen tartózkodtak. Hallgassák ki az ügyeletes tisztet. Erre nem volt hajlandó a katonai bíróság.

Idén nyáron elmentünk a mentőszolgálatához. Közölték velünk, hogy a doktornő régen elment tőlük, és az is lehetséges, hogy disszidált. A végén mégis megtaláltuk Szilágyi Hedvig doktornőt a MÁV-kórházban. A doktornő közölte velünk, hogy ő Janikát nem vitte el schová a helyszínről. Valami kőkockáról emelte le Janika fejét. Nem tudja pontosan, de beton volt. Negyedórán belül érkezett a helyszínrre, addig vértett Janika feje. Megkérdeztem: „Hogyan lehetséges, hogy a kő nem lett véres?” Doktornő: „Mert

abban a pillanatban meghalt, ilyenkor nincsen vérzés.” Elmondtam, hogy jártunk a Tutsek ügyésznél, aki kikérte a mentőskötőtől az orvosi jelentést, melyet a doktornő írt alá. A jelentésben a következő áll: „A sértettet véletlenül fejből lőtték, élesztgetési kísérletet végeztek, leszívást, intubálást. Ez nem vezetett eredményre, röviddel ezután a sértett elhalt. A fején hullafoltok találhatóak.” Miért kellett ezután élesztgetni? Doktornő: „Nem láttam a kimeneteli nyílást. Belenyúltam a szájába, tele volt törmelékkel, olyan volt, mint a párizsi. Amikor megemeltem a fejét, belemélyedtem az ujjam a lukba a tarkóján.” A doktornő 12 óra 45 perckor érkezett a helyszínre és látta a hullafoltokat. A hullafoltok két órán belül jelennek meg. Lehetséges, hogy Janikát mégis 11 óraker lőtték le?

Minden tiszta és világos

Pozsár Jánosné: Elmentünk az Új Tükör szerkesztőségébe, a honvédelmi miniszter fiához, aki a lap munkatársa. Kértem, hogy segítsen, mert nem hiszem el, hogy az édesapjához eljutnak a leveleim, hogy ne fogadna egy gyászoló anyát. Másnap állami sürgősséggel kaptam egy táviratot: fogadnak a minisztériumban. Szabó Egon vezérőrmaggyal találkoztam. Közölte velem, megpróbál segíteni. Utána fogadott Jacsó vezérőrmagy is a Legfelsőbb Katonai Bíróság elnökhelyettese. Megkérdeztem: „Mit válaszolt Stock altábornagy a honvédelmi miniszternek? Jacsó vezérőrmagy: „Az altábornagy úgy tájékoztatta a minisztert, hogy nem felel meg a valóságnak, amit mi előadtunk.” Elmondtam: „Lassan már két éve csak beszélgetek, kérvényeket, beadványokat írok és nekem senki nem válaszol. Azt hiszem, hogy önök tudják a legjobban, hogyan halt meg a gyermekem.”

Ezután fogadott bennünket a miniszter: Kárpáti Ferenc. Megkérdeztem: „Hogyan lehetséges, hogy egy laktanyán belül, ilyen körülmények között meghal egy kiskatoná, amikor nincs háború? Amikor elmondtam, hogy sorozatlövésre volt állítva a fegyver - mert a két év folyamán fegyver- és orvosszakértő lettem, tudom kívülről a katonai szabályzatot, és szép lassan a jogot is elvégzem -, bizonyítsák be, hogyan lehet ilyen helyzetben egyes lövést leadni? Megkért, hogy írjak le mindent, az egész ügyet, ahogyan tudom, és a nevére küldjem el. Leírtam mindent és személyesen bevittem a minisztériumba.

Újra felhívtam Szabó vezérőrmagyot, akivel közöltem, hogy nekem csak egy lépésem lehet még hátra: a November 7. téren kirakom a halott kisfiam fényképét, és felhívom az édesanyák figyelmét, hogy így hálnak meg a gyerekeink, és senki nem tesz semmit azért, hogy megtudjuk, ki gyilkolta meg őket. Másnap értesített Szabó vezérőrmagy, hogy a katonai legfőbb ügyész átadja másnak az ügyet.

folytatjuk

Buli a hidegben

A triatlon tusája

Volt már egyszer Triatlon évadzáró, de a három hazai menő férfi háromtusa (Kropkó, Kindl, Emhő) most a hétvégén búcsúzott az 1989-es versenytől. Mégpedig amolyan show-jelleggel, amiről az újonnan megalakult Triatlon Szövetség a régi recept némi átdolgozásával gondoskodott. A régi az volt, hogy ezúttal is öttusásokat – köztük egy igazán nagymenőt, az olimpiai és világbajnok Mizsér Attilát – fűztek meg újfent a versenyzésre. Az új pedig: ezúttal nemcsak úgy szóloban indult Mizsér, Pásztai és Béres (ez utóbbi az USA öttusa válogatottjának tagja), hanem csapatot (nemzetközi vegyes csapatot) alkotva mérte

össze tudását a fentebb már említett triatlonistákkal. Hol másutt is, mint a háromtusa vidéki fővárosában, Szekszárdon, ahol a főútkár és a szövetség székel. A november végi metsző hidegben nem volt tanácsos nagyobb távokat kiírni, így a „vasemberek” párbán indulva (egy öttusászó, egy triatlonos) 5 km-t kerekettek, majdnem 2 km-t futottak és 600 m-t úsztak (ebben a sportági sorrendben is). Mint kiderült, a triatlonos sorrend (előbb kerekéznek és úgy futnak) tovább csökkentette az öttusászók amúgysem túl nagy esélyeit. A modern pentatlon képviselőit – még egy olyan világklasszist is, mint Mizsér – a „sportág idegen” bicikli elmerévítette. Így a második pár után, az uszoda felmelegítő hullámai közül kibújva a háromtusa, az új sportág képviselői már több mint egy percen kifejezhető előnyre tettek szert, amit az ellenlábások között kitűnő úszónak számító Pásztai sem hozhatott be a medencében.

Győzött a triatlon, s győzött a legjobb hazai képviselője, a miskolci Kropkó. Folytatás – mivel ez a verseny egyben jó buli is – biztosan lesz. Nem elképzelhetetlen, hogy jövőre az öttusás aranytrió (Martinek, Mizsér, Fábíán) néz farkasszemet Kropkókkal – noha játékról van szó – a visszavágás reményében.

B. Gy.

Kosárlabda NB I.

Iparkodik a Videoton és a Baja

A BSE megint jobb volt a „Tungi”-nál

Nagy különbségű győzelmeket, valamint az utolsó percben, pillanatokban eldőlt csatákat egyaránt hozott a kosárlabda bajnokság hétvégi fordulója. A férfiaknál a legnagyobb meglepetést az újonc és már a harmadik helyen álló Atomerőmű SE újabb „robbantása” okozta: Morgenék a 11. fordulón át veretlen bajnokaspiráns Csepelt is legyőzték. A Videoton az utolsó másodpercben lengyel vendégmunkásának, Rosinszkinak, a mérkőzés végét jelző dudaszóba érő hárompontos kosárlabdájának sikerült fordítani Zalaegerszegen. Egyre jobban kezd magára találni a Baja: a Szolnok ellen is 100 pont fölötti teljesítménnyel harcolták ki a győzelmet.

A nőknél a majdani bajnoki döntő két várományosa a BSE és a TUNGS-

RAM rangadó mérkőzésen találkozott. Az amerikai tőrúról hazatérő lámpagyáriak nem éppen „amerikai” formában kosaraztak, igaz a BSE sem, de a tanácsiak bírták jobban erővel és idegekkel a hájrát és megérdemelten nyertek – már másodszor is a nagy rivális ellen.

Eredmények: Férfiak: TUNGS-
RAM-Körmend 103-80, Csepel-
Atomerőmű SE 93-97, MAFC-
Oroszlány 88-94, Baja-Szolnok 106-
95, Bp. Honvéd-Sopron 77-63,
ZTE-Videoton 92-94.

Nők: BSE-Tungsram 62-58, Kecskemét-Szarvas 69-82, BEAC-Gépszerv PVSZ 70-66, Budapesti Spartacus-Szekszárd 86-66.

– bégyé –

Carl Lewis és Marita Koch az évtized atlétája

Az amerikai Carl Lewis és a keletnémet Marita Koch az évtized legjobb atlétája a Track and Field News amerikai szaklap szerint. A hatszoros olimpiai bajnok Lewis a szovjet hármassugró Viktor Szanyevjevől, míg az olimpiai aranyérmes Koch a keletnémet gerelyhajító Ruth Fuchstól veszi át a trónt.

A legjobbak:

Férfiak:

1. Carl Lewis (amerikai, vágó és távolugró);
2. Szergej Bubka (szovjet, rúdugró);

3. Edwin Moses (amerikai, gátfutó, 400 m);
4. Daley Thompson (brit, tízpróbázó);
5. Sebastian Coe (brit, középtávúfutó);
6. Said Aouita (marokkói, középtávúfutó);
7. Jurij Szedih (szovjet, kalapácsvető);
8. Roger Kingdom (amerikai, gátfutó, 110 m);
9. Szergej Litvinov (szovjet, kalapácsvető);
10. Steve Cram (brit, középtávúfutó).

Nők:

1. Marita Koch (keletnémet, rövidtávúfutó);
2. Jacky Joyner-Kersee (amerikai, távolugró és hétpróbázó);

Új autó- és motorszövetség

Szó sincs szakadásról!

Szombaton az éjszakai órákig tartott a Magyar Auró- és Motorsport Szövetség újjáalakuló közgyűlése, majd a megválasztott elnökség első ülése. Utóbbin eldőlt, hogy a testület továbbra is bizalmat szavazott Nádasdi Jánosnak, így a jövőben is ő látja el a főútkári teendőket. Minderől Zsembery Jenő, a MAMSZ újonnan megválasztott alelnöke számolt be, aki a hírhez hozzátett valami mást is:

– Nagyon meglepődünk, amikor vasárnap délelőtt a televízió képűságból értesültünk arról, hogy szakadás következett be a MAMSZ-on belül, s a motorosok önálló szövetséget alakítottak – nyilatkozta Zsembery Jenő, akit bizonyára sokan úgy jobban ismernek, mint a magyarországi Forma-1-es autós gyorsasági világbajnoki futamok versenyigazgatója. – Erről szó sincs, hiszen azok a motorosok, tehát a gyorsasági, a cross, a salak, az enduró és a triál képviselői, akik eddig a mi szövetségünk égisze alatt működtek, ezúttal is mellettünk tettek hitet, s aláírásukkal jelezték, hogy a jövőben szintén a MAMSZ keretein belül szeretnének tevékenykedni. Tulajdonképpen csak a túramotorosok vonultak ki az ülésteremből, felhívásukra a többi szakág képviselői egyáltalán nem, vagy csak igen elenyésző számban csatlakoztak.

Annak nem is lett volna akadály, hogy az „elégedetlenség” létrehozzák a Magyar Túramotorosok Szövetségét. Ezzel szemben kommunikációjukból kiderül, hogy a motorkerékpársport valamennyi ágazatának művelését és felkarolását, továbbá a versenyzői engedélyek kiadását tekintik feladatuknak. Vajon erre lesz-e jogalapjuk?

– Szerintem ilyen jogosítványt ez a szervezet nem kaphat, hiszen a Nemzetközi Motorkerékpáros Szövetség, a FIM is csak egy nemzeti sporthatóságot ismer el, s ez eddig is a Magyar Autó- és Motorsport Szövetség volt. Ahhoz, hogy változás következzen be, mindenképp a MAMSZ-nak kellene lemondania FIM-tagságáról, de ez érthetően nem áll szándékában. Így szövetségünk, az OSH egyetértésével, a jövőben is jogszerűen tömöríti a gyorsasági, a cross, a salak, az enduró és a triál szakág képviselőit.

Még tartott a Magyar Autó- és Motorsport Szövetség közgyűlése, amikor a Fővárosi Sütőipari Vállalat művelődési házába vonult motorsport egyesületi képviselők kimondták önálló szövetségük megalakítását. A Magyar Motorkerékpársport Szövetség elnökül Máté Sándor neves motorkerékpáros sprotolót, meseteredőt választották.

A szövetség feladatának tekinti a motorkerékpársport valamennyi ágazatának művelését és felkarolását, az egyesületek támogatását és a versenyzői engedélyek (licencek) kiadását. Amint a késő este kiadott közleményükből kiderül, várják valamennyi hazai motorsport egyesület, klub és szakosztály csatlakozását és ezeket a határozatok szerint az 1990 március első rendes közgyűlésükig alapító, azt követően rendes tagoknak fogadják.

Az új szövetség megalakításának demokratizmusát elismerte az OSH jelen lévő munkatársa. A szövetség elnöksége a Fővárosi Bírósághoz fordul a szervezet törvényes bejegyzése végett.

Súlyos vereség

Bár a papírforma a vendéglátó hollandok győzelmét ígerte, mégis meglepetés, hogy a BVSC női vízilabda csapata a BEK döntőjének első mérkőzésén 15 gól különbségű vereséget szenvedett a Zaandam együttesétől. A hollandok mindvégig fölényben voltak, s a jelentések szerint még a 21-6 (4-2, 6-1, 7-3, 4-0) arányú győzelmet is megérdemelték.

A visszavágó december 3-án vasárnap, 17 órakor lesz a Hajós Alfréd uszodában.

Könnyű győzelmek

Kettős női asztalitenisz európai kupamérkőzés színhelye volt szombaton délután a Marcibányi téri sportcsarnok. A Statisztika együttese a BEK, a Fővárosi Vízművek gárdája pedig az ETTU Kupa keretében állt asztaliteniszben. Mindkét találkozón a papírforma érvényesült, a magyarok győztek és jutottak tovább.

BEK, negyedöntő: Statisztika-Clycan Sovereigns (angol) 5-0;

ETTU Kupa, nyolcaddöntő: Fővárosi Vízművek-ASPTT Lille (francia) 5-1.

Újabb arany

Manchesterben, a női súlyemelő világbajnokságon a 67,5 kg-os kategória Európa-bajnoka Takács Mária lett összetettben, szakításban és lökésben is. A világbajnoki összevetésben ezüstérmes lett az Oroszlányi Bányász versenyzője. A magyar lányok számára kitűnően kezdődött ez a világverseny.

Labdarúgó NB I.

MTK-VM-Ferencváros 3-0 (1-0). Hungária krt., 3000 néző. V.: Puhl.
MTK: Zsiborás-Horváth, Hires, Hahn, Vadász-Katzenbach, Lőrincz, Tannich, Balog T.-Jován (Cservenkai 82. p.), Lakatos (Talapa 52. p.).
Ferencváros: Józsa-Simon, Pintér, Limperger, Keller-Bánki (Albert 74. p.), Kincses, Topor (Páling 74. p.)-Fonnyadt, Dzurják, Keresztúri.
 Mint az őszi megannyi papíron jó összecsapásnak ígérkezése, ez is harmatgyenge játékot hozott. A zöld-fehérek ordító hibáit gólokkal büntető MTK is hosszú időn át partner volt a szurkolóriogató, elképzelés nélküli játékokban. Jó lenne hinni, hogy az MTK ezúttal csak annyit adott ki magából, mint ami az őszi idény végére összeomlott Fradi ellen a sikerhez kell, vagyis jóval többet tudnak. Ennél többet, az kétségtelen, de mire jogosít fel ez a feltételezett plusz. Nem tudni, de a mélyponton lévő magyar foci számára iránymutatásra, a pártatlan szurkoló színvonalas szórakoztatására biztosan nem. Így a második hely feletti öröm csak nagyon csendes lehet. G.: Hahnich (42. p.), Katzenbach (69. p.) Cservenkai (84. p.).
Tatabánya-Újpesti Dózsa 1-3

(0-2). Tatabánya, 2000 néző. V.: Németh L.
Tatabánya: Kiss-P. Nagy, Lakatos, Udvari, Dobesch-Járfás, Váczi, Csapó, Klausz-Bujtor (Páli a szünetben), Szekeres.
Ú. Dózsa: Brockhauser-Huszárik, Herédi, Szlezák-Miovecz, Rubold, Kovács, Szabó, Balogh-Bácsi (Zsivótzky 78. p.), Katona.
 A Bányász a listavezető ellen is a három pont igényével lépett pályára. A rutinos újpestieknek ez kedvezett, hiszen ellenakciók sorozatát vezethették és helyzeteikből hármat értékesítettek, míg a hazaiak már csak akkor szereztek gólt, amikor eldőlt a találkozó sorsa. G.: Dobesch (11-esből, 65. p.), illetve Rubold (11-esből a 33. p.), Katona (33. p.), Bácsi (49. p.).
Veszprém-Videoton 0-0. Veszprém, 4 ezer néző. V.: Vágner. A hazaiak tettek többet a győzelemért, ám a befejezéseikben rendre hiba csúszott.
Bp. Honvéd-Csepel 2-1 (1-0). Kispeszt 1000 néző. V.: Szilágyi. Nem először volt balszerencsés a vasgyári gárda - jobban játszottak a Honvédnél, ám ha fölényüket a jövő évi folytatásban is képtelenek lesznek gólokra, pontokra váltani, akkor kénytele-

nek lesznek megbarátkozni az NB II. gondolatával. G.: Gregor (11-esből, a 23. p.), Vigh (57. p.), Fodor (73. p.).
Rába ETO-Siófok 1-1 (0-1). Győr, 2000 néző. V.: Nagy L. A győriek nem tudják átlépni saját árnyékukat, göröcsös akarásuk sok mindenre emlékeztetett, csak jó futballra nem, a vendégek föléjük kerekedtek, de egy pontot ezúttal meg tudtak menteni. Am ha így folytatják még kiesés is lehet a dobogóból. G.: Magyar (33. p.), Urbányi (83. p.).
PMSC-Váci Izzó 3-0 (2-0). Pécs, 9000 ezer néző. V.: Nagy II. J. A jó formában lévő, lendületes, összeszo-

kott piros-feketék ellen a lelkesedés csak a tisztas helytállásra volt elég. G.: Turi (9. p.), Lehota (27. és a 67. p.).
Vasas-Debrecen 0-0. Fáy utca, 1000 néző. V.: Bognár. Az eredmény mindent elmond a találkozóról, ami valóban nulla-nulla volt. Az egy pontnak a Debrecen örül jobban.
Haladás-Békéscsaba 0-1 (0-0). Szombathely, 4000 néző. V.: Hartmann. A teljesen szétesően játszó Haladás otthonából megérdemelten távozott győzelemmel a harcos és fegyelmezett vendégnapot. G.: Mracskó (78. p.).

B. Gy.

Az NB I. állása

1. Ú. Dózsa	16	12	1	3	26-10	37
2. MTK-VM	16	11	2	3	23-8	35
3. Pécs	16	9	6	1	26-9	33
4. Ferencváros	16	7	4	5	24-17	25
5. Vasas	16	6	4	6	17-17	22
6. Videoton	16	5	7	4	12-14	22
7. Tatabánya	16	7	1	8	10-13	22
8. Siófok	16	4	7	5	13-14	19
9. Bp. Honvéd	16	5	4	7	16-19	19
10. Békéscsaba	16	5	4	7	10-18	19
11. Veszprém	16	3	9	4	12-14	18
12. DVSC	16	4	6	6	11-17	18
13. Haladás VSE	16	4	4	8	18-25	16
14. Rába ETO	16	2	7	7	14-17	13
15. Vác	16	2	7	7	12-20	13
16. Csepel	16	1	9	6	12-24	12

Megrendelőlap

Megrendelem a Dátum című napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve

Cím: (város, kerület, utca, ltp., emelet, ajtó):

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,- Ft,
 negyedévre: 600,- Ft,
 fél évre: 1200,- Ft,
 egy évre: 2400,- Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.
 Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül az alábbi címre adják fel:
 Vidéken: Postahivatal, helyben
 Budapest: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
 Budapest, XIII. Lehel út 10/a.

HIRDESSEN

POSTAI

FELADÁSSAL!

Kedves Olvasó! Ha kitölti ezt a szelvényt, borítékba teszi és feladja címünkre:

DÁTUM RT 7100 Szekszárd,
 Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

három napon belül olvashatja hirdetését (fizetés utólag, kiküldött csekkünkön).

Megrendelő neve:

Címe:

Megjelenés napja:

Hirdetés szövege:

**Hirdetését
 telefonon is
 feladhatja**

Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476
Gerjen (75)	37-060

Köszöntjük
VIRGIL
és JAKAB
nevű olvasóinkat.

Virgil a latin Vergilius nemzet-ségnév rövidült módosulata. A változtatás a latin virgō (szűz) szó hatására történt. Jakab s a vele azonos eredetű Jákob eredete még megfejtésre vár. A Biblia szerint ugyanis Ábrahám fiának, Izsáknak hatvanéves korában feleségétől, Rebekától ikrei születtek, Ézsau és Jákob. A történetet a Károli Gáspár fordította Vízolyi Bibliában így találjuk: „És mikor bétölték volna a szülésnek napjai, imé kettős gyermekek (ikrek) találtatának az ő méhében. Az, amely először születék, vala pozsgás és mindenestől szőrös, mint egy lazsnak, és nevezék azt Ézsauanak. Azután születék annak attyafia, és az az ő kezével tartja vala az Ézsauanak sarkát, azért nevezék azt Jákobnak. Megjacobolni valakit, azaz megcsalni: a Jákob vagy Jakobi névről. (A család pedig a Biblia szerint abban állt, hogy rosszul látó apja előtt Jakab csalárdul Ézsauanak adta ki magát, s így megszerezte tőle bátyja helyett az elsőszülöttség jogát, ami akkor jelentős kiváltságokkal járt.)

A Nap két: 7.05 órákor
nyugszik: 15.58 órákor

A Hold két: 6.23 órákor
nyugszik: 14.51 órákor

Gyenge havazás

Átmenetileg sokfelé megnövekszik a felhőzet, elsősorban az ország északkeleti felében lesz gyenge havazás, hószállingózás. Felhőátvonulásokra, szórványos hózáporokra számíthatunk. A délnyugati, majd az északnyugati szél élénk, sokfelé erős, néhol viharos lesz.

A legalacsonyabb hőmérséklet északkeleten -3, délnyugaton -8 fok körül, a legmagasabb nappali hőmérséklet -1, plusz 4 fok között lesz.

Szovjet prostituáltak

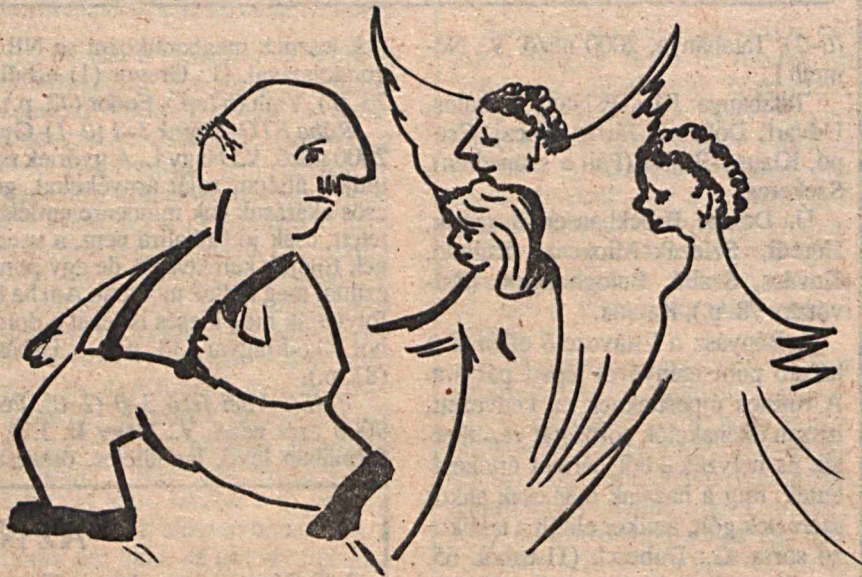
A Szovjetunióban jelenleg hatezer prostituáltat tartanak nyilván, és több mint 23 ezer olyan – a legősibb mesterség üzésére „hajlamos” – hölgyet említ a statisztika, akiket már legalább egyszer előállított a rendőrség ilyen gyanúval. A Trud szombati számában közölt adatok szerint az üzletszerű kéjelgés főként Moszkvában, Leningrádban, Kijevben, a kikötővárosokban és üdülővezetékben elterjedt. Az elmúlt két évben viszont csak háromezer „pillangó” ellen indult – enyhe, 100–200 rubeles bírságokkal végződő – eljárás. A hivatalos adatokkal szemben más becslések ezért egész nagyságrenddel becsülik többre a hivatásos prostituáltak számát. Nemcsak azért, mert a tettenérés és bizonyítás rendkívül nehéz feladatot jelent, hanem amiatt is, hogy a „pangás” esztendeiben a velejéig korrumpálódott rendőrök sok esetben maguk nyújtanak segédkezet és védelmet a prostituáltaknak, természetesen megfelelő anyagi ellenszolgáltatásért.

NSZK-útiterkép az NDK-ban

Az NDK-ban 1950 óta első ízben készítenek térképet az NSZK útviszonyairól.

A Neues Deutschland, az NSZEP napilapja szombati számában hangsúlyozta: az utazási korlátozások eltörlése után ugrásszerűen megnőtt az érdeklődés az NSZK-útiterképek iránt, és a Hack Gotha térképészeti kiadó intézet ennek hatására döntött az útiterkép kiadása mellett. Az intézetben térkép még sosem készült el olyan gyorsan, mint a mostani – jelentette ki Matthias Hoffmann, a térképészeti

SZÁVAI KALENDÁRIUM
Géza | November 27: Virgil

Reform-Virgalom

Tudja maga Virgil is,
hogy
nem túlzottan virilis.
S mégis,

ha alszik a hímen öre
hozzá mennek kimenőre
a virgák:

„Jön a reform, itt a nyitás,
Nekünk sem kell virginitás!”

Európai filmdíj

Nagy magyar sikert hozott szombaton este Párizsban az európai filmdíjak kiosztása. Bereményi Géza lett – az Eldorado megrendezéséért – az elmúlt évad legjobb európai filmrendezője, Böszörményi Géza és Gyarmathy Livia alkotása, a Recsk pedig a legjobb európai dokumentumfilm. Az ünnepi estét, amelyen megjelent Jack Lang francia kulturális miniszter is, az Antenna-2 francia televíziós állomás közreműködésével igen sok európai országban közvetítették egyenes adásban, vagy felvételtől a televíziók.

Nem fog pénzbe kerülni

Az Országgyűlés Hivatalának felhívására 18 pályázat érkezett a kupola csúcsán lévő vörös csillag levételére – közölte Soós Tibor, az Országgyűlés Hivatalának vezetője. Ismeretes, hogy 1989. december 31. után az állami közintézményeken csak a hivatalos állami zászló és címer helyezhető el. A pályázók nagy többsége a csillag levételét díjmentesen vállalná, magasépítési referenciamunkának tekinti későbbi üzleti kapcsolataiban. Főképp kisszövetkezetek, kft-k, alpinista gmk-k jelentkeztek. Akadt köztük egy Erdélyből áttelepült, ott templomok restaurálásával foglalkozó magánvállalkozó is, aki ezért a munkáért nem kér pénzt. A pályázók között található egy francia cég is, amely nemcsak hogy ingyen vállalja a munkát, hanem még 390 ezer francia frankot is felajánlott a csillagért. A csillag egyelőre nem eladó, mert azt itthon egy múzeumnak szeretnék felajánlani.

Magyar eredetmondák katalógusa

Megjelentetik a magyar eredetmondák katalógusát, amely elsőként ad áttekintést arról, miként él a XX. század utolsó évtizedeiben az archaikus népi mitológia a magyar nyelvterületen – hazánkban, Burgenlandban, a felvidéken és Erdélyben. Európa nyugati és keleti országában eddig megjelent ilyen publikációk a századforduló időszakából, legkésőbb a 30-as évekből származó eredetmondákat tartalmazzák. A magyar katalógusban ismeretük a csaknem ezer, ez ideig feltárt eredetmagyarozó monda – köztük az utóbbi 20–25 évben gyűjtöttek – rövid tartalmát, forráshelyét és adatait.

Siker Franciaországban

Hatalmas sikerrel lépett fel pénteken este a budapesti Katona József színház együttese a franciaországi Saint-Étienne városában megrendezett nemzetközi színházi fesztiválon. A magyar művészek Alfred Jarry Űr király című művét adták elő Zsámbéki Gábor rendezésében, a főszerepeket Básti Juli és Sinkó László alakította.

Osztrák – magyar üzletember találkozó

Osztrák és magyar üzletemberek találkozására kerül sor hétfőn és kedden Sopronban. A rendezvényt ma délután 15 órákor Dr. Kiss László az Észak-Dunántúli Regionális Gazdasági Kamara elnöke, és Werner J. Frantsits az Osztrák Gyáriparosok Szövetsége burgenlandi szekciójának elnöke nyitja meg. A 15 osztrák és kb. kétszer annyi magyar cég termékei a helyszínen megtekinthetők, s a rendezvény a továbbiakban jó keretet, lehetőséget ad a két szomszédos ország üzletemberei számára tájékozódó, ismerkedő megbeszélésekre, kooperációk, üzleti megállapodások előkészítésére, szerződések megkötésére is.

Láng György Géza

A Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom és a Cigány Ifjúsági Szövetség 1989. november 27. és december 1. között közös kiállítását rendez fiatal cigány festőművészek képeiből a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem aulájában (Budapest, IX. DIMITROV TÉR 8.).

Brit űrhajósjelöltek

Egy repülőistület és egy kutatóintézet választottak ki a szovjet űrhajósok arra, hogy Nagy-Britanniát képviselje az 1991-re tervezett szovjet-brit űrutazáson – jelentették be szombaton a londoni televízióban. Nagy-Britannia két leendő űrhajója a Szovjetunióban részesül majd másfél éves kiképzésben. A 34 éves Timothy Mace űrnagy pilóta és ejtőernyős bajnok, a 26 esztendőes Helen Sharman pedig élelmiszerkutatással foglalkozik. A két jelöltet 16 ezer kalandvágyó angol közül választották ki, miután a szigetországban idén nyáron az alábbi – klasszikus tömörségű – újsághirdetés látott napvilágot: „Űrhajós kerestetik, gyakorlati tapasztalat nem előfeltétel...”

Az MDF Országos Elnöksége és az MDF gyulai szervezete

„Adj emberséget az embernek Adj magyarságot a magyarnak”

címmel évente megrendezésre kerülő középiskolai vetélkedőt hirdet.

A vetélkedő célja a hazai, a határokon kívül és a diaszpórában élő magyarság nemzettudatának, összetartozás-érzésének ápolása, az európai értékek felmutatása, a szomszéd népek megismerése és megbecsülése.

Az 1989–90-es évi vetélkedőt a Gyulai Erkel Ferenc Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola, valamint az MDF gyulai szervezete rendezi. Az évi verseny címe: „Három nagy nemzeti ünnepünk és mi” (március 15., augusztus 20., október 23.). Nevezhetnek a hazánkban és a határokon kívül élő 14–18 éves (középiskolai) korosztályok 3 fős csapatai 1990. január 12-ig a következő címen: Erkel Ferenc Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskola, 5700 Gyula, Április 4. tér 5.

A díjazott csapatok meghívást kapnak az augusztus 15–25. között tartandó „Szent István napi táborba”, Gyulára.

A verseny költségeinek fedezésére alapítványt létesítettek, melynek OTP-számlaszáma: 269-98019 1818-269.

Az alapítvány számára minden magyar és külföldi állampolgár helyezhet el pénzt.

A részletes versenykiírást a rendezők az ajánlott irodalomjegyzékkel együtt postára adták az összes magyarországi középiskola, valamint a Felvidék, Kárpátalja és Délvidék iskolái és a burgenlandi értelmiségi körök címére. A szervezők remélik, hogy néhány éven belül Erdély magyar tanulóifjúsága is bekapcsolódhat a versenybe.

APRÓHIRDETÉS

HATOSLOTTÓRA szuper variáció! 45 szám 105 szelvényen! 2 csoportból 6 szám kihúzásakor garantált 6-os találat! Ára: 380,- Forint.

ÖTOSLOTTÓRA 90 szám variációja mindössze 86 szelvényen! 1 favorizált szám kihúzásánál már garantált megtérülés! 4-nél 5-ös eséllyel! Ára: 440,- Forint.

TOTÓRA 14 fix nélküli vezetéses totókulcs! 0.13.0–13.0.0 indexre, 140–8960 forint befizetésre, 7 vezetésnél már 13-as eséllyel! Teljes garnitúra: 350,- Forint. Megrendelés csekken vagy utánvétellel. Fehér Attiláné, Pécs, 7634 Kővirág 37.

„B” kategóriás jogosítvánnyal vezethető **LATUIJA** mikrobusz friss műszakival eladó, csere érdekel. Diósberény, Iskola u. 20.

Gépjármű technikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jeligére kiadókban.

3 hízó szabad áron eladó. Érdeklődni: Nagy Sándorné, Felsőháza, Dózsa 28.

Biohumuszgiliszta előnyös feltételekkel, OTP hitelre is kapható. Érdeklődni: egész nap Tolna, Alkotmány u. 48. Telefon: 74/40–300/26 munkaidőben.

Fadd-Domboriban tetőtér beépítéses nyaraló eladó. Érdeklődni: Ócsény, 6-os telefonon.

Szekszárd, Béri B. u. 91. VII. 22. 64 m²-es, 3 szobás összkomfortos lakás reális áron eladó. Érdeklődni naponta 17.30 órá-tól.

Eladó 1990 év végi beköltözéssel Szekszárd, Béri B. 67. III/10. sz. alatti 2 szobás összkomfortos lakás. Érdeklődni a fenti címen, vagy a 74/11-712-es telefonon, 18 óra után.

Szekszárd, Ságvári u. 8. szám alatt két-szintes, 4 szobás lakás eladó. A szennyvíz és a víz rendezetlen.

Siófokhoz 14 km-re kis családi ház nagy telekkel eladó. Kovász János 8612 Nyim, Fő u. 15. vagy 74/15–964 telefonon.

Fiat Ritmo diesel 4 éves eladó. Irányár: 380 000,- Ft. Érdeklődni: 17 óra után a 72/22–117-es telefonon.

ZV-s rendszámú Polski Fiat 126-os reális áron eladó. Érdeklődni: 74/16–277-es számon, vagy Tolna, Magaspart 17/A címen. Takács.

Nyolc éves AVIA új motorral eladó. Szekszárd, Tartsay út, Halbólt. Telefon: 74/11–600.

Zastava, 4,5 éves, jó állapotban eladó. Érdeklődni: Tolna, Damjanich u. 1. Telefon: 74/40–789.

Angol gyártmányú önjáró lakógépkocsi szék. rendszámmal, friss műszakival, büfének kialakítva eladó. Tolna, Bartók u. 73.

Bakta dűlőben 700 öl szőlő gyümölcsfákkal bérben van, felesben kiadó. Érdeklődni: Pegler István, Vasvári u. 50. Szekszárd.

Nyugdíjasok! Kézpénzért veszek régi faliorát, porcelánt, festményeket, régi bútor. „Gyűjtő” 7081 Simontornya, Pf.: 35.

A Húsiipari Sportegyesület teniszturníryamat indít 1989. dec. 1-től gyermekek részére, 7 éves kortól Szekszárdon, Dobos Zoltán szakedző vezetésével. Bővebb felvilágosítás a 12–166/127-es telefonon.

Erdel fakitermelést komplex brigáddal, korszerű gépekkel, tuskózással együtt is vállalok. Esetleg külföldön is. Ajánlatot: Kovács László 7144 Decs, Biborvég u. 7.

Közlekedési ismeretből vizsgára való felkészítést vállalok. Szekszárdon: Telefon: 12–895.

NIVÓKER KFT

Butik helyett

SUPER BÁLA-GÁLA

Pécsen a Helyőrségi Clubban

(Kossuth L. u. 13.) 1989. XI. 29–XII. 6-ig.

Naponta 10–18 óráig

Szombaton: 10–14 óráig.

Tréningruháktól az alkalmi ruháig
óriási választék, nyugati divat szerint.

Szabadidő ruhák: 490–890,- Ft-ig.

Reklámórák: 125,- Ft-ért.

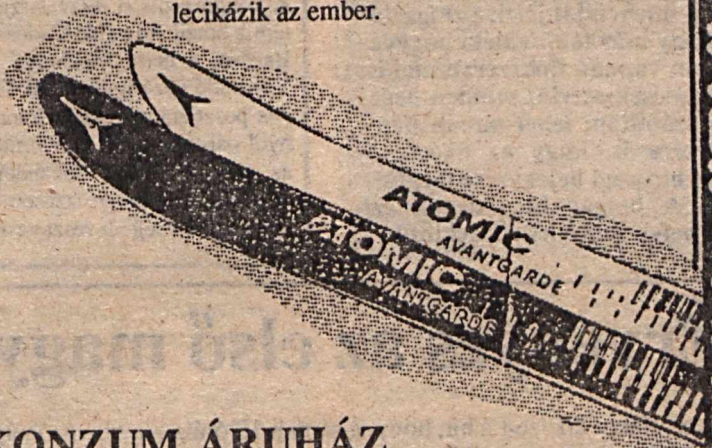
Várjuk Kedves Vásárlóinkat.

A sísport kedvelőinek

KONZUM ÁRUHÁZ

LINEA
MODA

Az egyéniség nyomja rá a bélyegét a stílusra. A szín és a forma határozza meg az AVANTGARDE-ot, hiszen a megjelenésen van a hangsúly. A High Tech és a biomechanika szintézise ez az új vonal, a sítalp, amelyen lecikázik az ember.

KONZUM ÁRUHÁZ
SPORT OSZTÁLY

Ára: 5490 forint

Pécs, Kossuth tér

KONZUM ÁRUHÁZ

DÁTUM

Szabadár(tatlanság)?

Berzenkednek az élelmiszeripari üzemekben amiatt, hogy termékeiket a kereskedelem az eddiginél aránytalanul magasabb áron hozza forgalomba, nem elégszik meg a közösen kialakított árréssel, hanem arra – kihasználva törvényadta lehetőséget – még rá is tesz. „Akinek több szabad, mint amennyi méltányos, többet akar, mint amennyi illő” – mondja Publius Syrus római aforizmaíró, aki bár az első században élt, s így aligha ismerhette napjaink magyar kereskedelmét, de azért igen időtállókat aranyköppintett. Azonban, amikor már éppen ezen búsonghatnánk fél nélkül (mint az árképzés), közbelép a szabadár(tatlanság). Ez körülbelül azt jelenti, hogy amit főzünk, együk is meg – főleg, ha az nem csont, vagy még inkább lerágott csont.

Ha a húsipár olcsóbban ad, de erre még tesz a kereskedelem, akkor nemcsak erre, hanem a vásárlóra is tesz: aki vesz, annak lesz, a többi meg éhes lesz. (Vagy már ma is az?!). Aki nem vesz, ne babrálja. (Bár nem babra megy a játék.) Egy szó, mint száz: naivitás volt azt hinni, hogy aki teheti, nem veszi el szabadár(tatlanság)unkat, nem keresi a saját hasznát. A szabadárhoz önmérséklet is kellene, az, hogy mielőtt valaki megnyomja a ceruzát, gondolja végig, hányan, hogyan, miről, hányszor mondták le, amíg kialakult az a szám. A termelő lemondott szabadidejéről(!) és megértette, nem kap többet – lévén monopolhelyzet. Az élelmiszeripari lemondott a még többről, mert úgy érzi, ha jogos is, de nem tisztos haszon. A vásárló pedig összetett kézzel imát mormol, amíg elveszik a szabadár(tatlanságát)...

Töttös Gábor

Befejezte munkáját az Írószövetség közgyűlése

Új magyar irodalom elnevezéssel mintegy harminc író platformot alakított az Írószövetség közgyűlésének vasárnapi, második munkanapján. A platformot a közgyűlés végfelé létrehozó írók – köztük Csordás Gábor, Esterházy Péter, Konrád György, Kodolányi Gyula, Jókai Anna – azzal indokolták lépésüket, hogy nem született a kétnapos tanácskozás folyamán olyan döntések, amelyek az Írószövetség munkáját, szemléletét és belső működési rendjét hozzáigazítanák a gyökeresen megváltozott társadalmi struktúrához. Nem arról van szó, hogy szembefordul egy kisebb csoport a többségi véleménnyel – hangsúlyozta a kezdeményezés szószólójaként Csordás Gábor. Mint mondta: ahhoz kerestek formát az írók, hogy kisebb-

ségi véleményüket továbbra is fenntarthatóak, azzal a szándékkal, hogy idővel megpróbálják meggyőzni a többséget a változások szükségességéről.

A közgyűlésen ismertették a 71 tagú választmányban helyet kapott írók névsorát. A testületbe delegáltak többek között Bertha Bulcsút, Cseres Tibort, Csoóri Sándort, Göncz Árpádot, Mészöly Miklós, Tamás Menyhértet. Az alapszabály módosításának tárgyalásakor elsőként Fekete Gyula alelnök ismertette az alapszabály-előkészítő bizottság elképzeléseit. A tervezet egyebek mellett kezdeményezi, hogy a szervezet Magyar Írószövetségre változtassa nevét; működését terjessze ki az egész világra, s ennek megfelelően fogadja tagjai közé a más országokban élő írókat is.

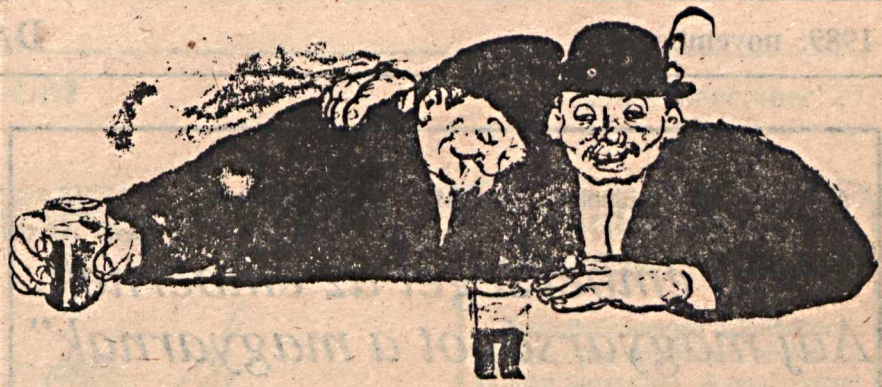
Szoulban, a Koreai Köztársaság fővárosában lesz öt év múlva a következő posta-világkongresszus. Erről pénteken döntött a világ postáinak jelenleg Washingtonban ülésező konferenciája. A kongresszuson újjáválasztották tisztere a brazil Adwaldo Cadoso Botto de Barrost, a berni székhelyű Postaiügyi Világunió vezérigazgatóját. Helyettesének posztjára marokkói, francia és spanyol pályázó közül szavazattöbbséggel az utóbbi, Jaime Ascandoni került. A posta-világkongresszuson a magyar posta küldöttsége is részt vesz.

Szófiában gyűlést tartott az öko- és környezetvédelmi független bolgár környezetvédő társaság. Az ösze- szővétel több mint ezer új tagot vettek fel, ami a szervezet népszerűségét, tomegessé válásának tendenciáját jelzi. Ezt igazolja, hogy már több vidéki nagyvárosban vannak fiókszervezetei is. Ertesülések szerint minden percen számítani lehet annak bejelentésére is, hogy az öko- és környezetvédelmi bíróságai bejegyzése megtörtént. A bolgár függetlenek ezt már befejezett ténynek tekintik.

Érvényes az első magyar népszavazás!

Lapzártakor érkezett a hír, hogy vasárnap 18 óráig – a szavazóhelyiségek hivatalos bezáráig – a szavazásra jogosultak 53,6%-a járult az urnákhoz, ezzel mintegy érvényesítve a később nyilvánosságra kerülő eredményeket.

Kiadja a Dátum Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Töttös Gábor (külpolitikai). Olvasószerkesztő: Kis Pál István (belpolitikai). Rovatvezetők: Bálint György (sport), Szávai Géza (kultúra), Takács Zsuzsa (szociálpolitika). Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), Vigh József (Toronto). Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 74/16-277. Fax: 74/15-275. A budapesti iroda címe: 1023 Bp. Harcza u. 2. Tel.: 11-52-744. Nyomja az Athenaeum Nyomda Budapest VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szlavik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Elfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lappellátási Irodánál (HELIR) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A. közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egy hónapra 200 Ft, negyedévre 600 Ft, félévre 1200 Ft, egy évre 2400 Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN-szám: 0864-9170.

Újabb különös fényjelenségeket észleltek a Dunántúlon

(Pólya Tibor rajza)

Miért nem szavazhattak a győri katonák?

Mert nem volt lakóhelyi igazolásuk! Csak katonakönyvük volt, ugyan- is a győri 6. számú katonakórház sebészetén fekiüdtek és nem tudtak hazaszaladni lakóhelyi igazolást beszerezni. S nem mehetett Dr. Cserhádi Péter ügyeletes orvos sem, aki hiába követte, hogy élhessen állampolgári joggal. A szavazatszedők azt mondták neki, hogy majd a következő alkalommal.

Cserhádi dr. azonnal megpróbált küzdeni a jogaiért, fölhívta a különböző sajtószerveket, eljutott a Fővárosi Tanácsig, de a Választási Iroda számát sehol sem tudhatta meg. Így hát sem ő sem bajtársai nem szavazhattak, és jogorvoslatot sem kaphattak. A győri „illetékesek” legyőzték azokat, akik élni akartak állampolgári jogaikkal.

B. I.

Vágják a nádat

Megkezdték a nádvágást a Fertő-tavon és a Balaton északi partján. A Fertői Nádgazdasági Vállalat a Fertő-tavon 14, a Balaton északi partján pedig egy nagy teljesítményű géppel kezdte meg a nád aratását. A későbbiek során újabb gépeket állítanak munkába.

A nádasokban lévő madár fészkelőhelyeket megkímélik. Ezeket a helyeket nem vágják le a nádat. A két tavon mintegy 400 hektár területet kímélnék meg.

A tavaszig a Fertő-tavon mintegy kétmillió, a Balaton északi partján és a Kisalföld kisebb tavain körülbelül félmillió kéve nádat vágnak le. Az elmúlt héten már folyamatos volt az aratás. Arattak szombaton is. Csúpan ezen a napon a Fertő-tavon 30 ezer kéve nádat vágta le.

Jaruzelski-Glemp

Wojciech Jaruzelski köztársasági elnök és Józef Glemp bíboros primás egyaránt támogatásáról biztosította a Mazowiecki-kormányt és egyetértett abban is, hogy túl kell lépni az elmúlt korszakokban keletkezett sérelmeken, előítéleteken, valódi közmegegyezést kell elérni, le kell küzdeni a partikuláris érdekek előtérbe kerülését.

Az elnök és a primás szombati találkozásán elégedetten nyilatkozott az állam és az egyház viszonyáról, amelynek alapvető jelentősége van a nemzeti közmegegyezés létrejöttében, Lengyelország nemzetközi pozíciójának erősítésében.

Sokan próbálkoztak...

Szombaton leginkább élelmiszer- raktárhoz volt hasonlítható a részkei határátkelőhely. A november 25-én 0 órakor életbe lépett tiltó rendelkezés ellenére igen élénk volt ezen a napon a jugoszláv bevásárló turistaforgalom. Délután fél 3-ra másfél-két kilométerre növekedett a gépkocsisor, a várakozási idő meghaladta a 2 órát. Magyar rendszámú személygépkocsi déltől már alig ment át Jugoszláviába. A főként jugoszláv és szovjet járművekben nagy mennyiségben találtak

olyan árukat, amelyekre kiviteli tilalmat rendeltek el.

Az alapos gépkocsi-átvizsgálások miatt a határátkelőhelyen szinte megállt a kamionforgalom, a buszok is torlódtak. A Jugoszláviából belépők viszont zökkenőmentesen léphettek át a határt.

**Holnapi
számunkban
olvashatják,
hogyan tervezik
Romániában
a bontásokat**